

DIREKTIVET OM INSYN PÅ DEN INRE MARKNADEN

(direktiv (EU) 2015/1535):

**ett instrument för samarbete mellan EU:s
institutioner, medlemsstaterna och företag
för att den inre marknaden ska fungera
smidigt**

**En vägledning till förfarandet för
tillhandahållande av information på
området för tekniska föreskrifter och
föreskrifter för informationssamhällets tjänster**

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/sv/>

FÖRORD

Den första utgåvan av den här broschyren utarbetades under vägledning av min företrädare, Sabine Lecrenier, med målet att föra EU-rätten närmare dem som använder den och bidra till att förbättra informationsutbytet, dialogen och samarbetet, vilket har utgjort en ny samhällskultur.

Jag vill uppmärksamma det fantastiska arbetet och vikten av den här publikationen från 2005, som har hjälpt ekonomiska aktörer, men också nationella och regionala myndigheter i flera år i deras hantering av tekniska föreskrifter, standarder och informationssamhällets tjänster.

För att ta hänsyn till utvecklingen sedan 2005 måste en andra, reviderad utgåva av vägledningen läggas fram.

Den viktigaste utvecklingen är Lissabonfördraget, som undertecknades den 13 december 2007, och som ersatte fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen med fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

År 2015 ägde en kodifiering rum av vad som nu vanligen kallas direktivet om insyn på den inre marknaden (dvs. nuvarande direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster).

Rättspraxis från EU-domstolen avseende tolkning och genomförande av direktivet har vidare kompletterats med flera viktiga domar.

Det är också värt att nämna den erfarenhet som har fåtts genom de nästan 11 000 anmälningar som har tagits emot sedan vägledningen offentliggjordes första gången. Exempelvis har näringslivets roll för att förhindra nya handelshinder varit grundläggande. Därför säkerställer databasen TRIS nu öppenhet och samarbete genom centrallagret online.

Det är tydligt att anmälningsförfarandet behövde en uppdaterad vägledning, för att fortsätta att betjäna EU:s institutioner, medlemsstaterna och näringslivet.

Giuseppe Casella

Enhetschef

Generaldirektoratet för inre marknaden,
industri, entreprenörskap samt små och
medelstora företag

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris>.

[SKA TRYCKAS PÅ BAKRE PÄRMEN]

Den här broschyren har till syfte att vara en vägledning till det system som upprättas för att förebygga hinder mot den fria rörligheten för varor, etableringsfriheten och friheten att utföra tjänster såvitt gäller informationssamhällets tjänster. Broschyren ger en kommentar till direktiv (EU) 2015/1535, som genomför det här systemet. Var och en av direktivets bestämmelser citeras fullt ut och åtföljs av en detaljerad kommentar som förklarar dess betydelse och konsekvenser för alla berörda parter. Europeiska kommissionens tjänsteavdelningar, medlemsstaterna och nuvarande eller potentiella ekonomiska aktörer inom Europeiska unionen.

Broschyren har framställts av generaldirektoratet för inre marknaden, industri, entreprenörskap samt små och medelstora företag och är inte i något avseende förpliktande för kommissionen. Texten i direktiv (EU) 2015/1535 är juridiskt bindande i sig. Direktiv (EU) 2015/1535 är föremål för Europeiska unionens domstols tolkning.

Den här broschyrens originalspråk är engelska.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING

Direktiv (EU) 2015/1535, ett instrument för insyn i den inre marknads tjänst

KAPITEL I

Direktivets tillämpningsområde

Definition av termer (artikel 1)

- produkt
- tjänst
- teknisk specifikation
- annat krav
- föreskrift för tjänster
- teknisk föreskrift
- utkast till teknisk föreskrift

KAPITEL II

Förfarandet som gäller för tekniska föreskrifter

I. Överlämnande och spridning av information om utkast till tekniska föreskrifter och de möjliga reaktioner som står till kommissionens och medlemsstaternas förfogande (artiklarna 5 och 6)

1. Första steget: informationsskyldigheten

a) Medlemsstaternas skyldigheter:

1. Allmänna regler
2. Specialfall

b) Kommissionens skyldigheter

2. Andra steget: möjliga reaktioner som står till kommissionens och medlemsstaternas förfogande (kommentarer, detaljerade utlåtanden, ”uppskjutning”)

II. Skyldigheten att iaktta frysningsperioden (artikel 6)

III. Undantag till anmälningsskyldigheten och skyldigheten att iaktta frysningsperioder (artikel 7)

KAPITEL III

Förfarande för tillhandahållande av information när det gäller standarder

Medlemsstaternas skyldighet att underrätta om begäranden om att utarbeta tekniska specifikationer eller en standard (*artikel 4*)

KAPITEL IV

Ständiga kommittén (artiklarna 2 och 3)

Ständiga kommitténs sammansättning och roll

KAPITEL V

Tillämpningen av direktivet

I. Rapportering och statistik (*artikel 8*)

II. Hänvisning till direktivet vid tidpunkten för antagandet av tekniska föreskrifter (*artikel 9*)

III. Tidtabell och tillämpningsmetoder

KAPITEL VI

Privatpersoners och näringslivets tillgång till information och deras möjliga reaktioner

1. Databasen TRIS
2. Synpunkter från berörda parter
3. Nationella kontaktpunkter
4. Begäran om tillgång till handlingar enligt förordning (EG) nr 1049/2001
5. Otillämplighet för de "ej anmälda" tekniska föreskrifterna

SLUTSATS

BIBLIOGRAFI I URVAL

I. Artiklar

II. Publikationer från Europeiska kommissionen

III. Domstolens domar

IV. Övriga handlingar

INLEDNING: DIREKTIV (EU) 2015/1535, ETT INSTRUMENT FÖR INSYN I DEN INRE MARKNADENS TJÄNST

I början av 1980-talet lanserade kommissionen, som utgångspunkt i en dom från domstolen som kallades Cassis de Dijon, en ny politik utformad för att komplettera den inre marknaden på grundval av tre koncept:

- Acceptans i varje medlemsstat av produkter som lagligen marknadsförs i resten av gemenskapen (ömsesidigt erkännande).
- Harmonisering begränsad till viktiga ekonomiska sektorer som särskilt omfattar hälsa, säkerhet och miljö.
- En preventionsbaserad strategi för övervakning av nationella föreskrifter.

Sedan 1984 har direktiv 83/189/EEG¹, som efter två kodifieringar blev först direktiv 98/34/EG² och sedan direktiv (EU) 2015/1535³, föreskrivit en förebyggande mekanism, vars omfattning har utvidgats progressivt.

I dag är Europeiska unionens medlemsstater skyldiga att underrätta kommissionen och de andra medlemsstaterna om alla utkast till tekniska föreskrifter avseende produkter och informationssamhällets tjänster innan de antas i deras nationella lagstiftning.

Det här konceptet var revolutionerande då och det är det fortfarande.

Direktivet riktar sig till de medlemsstater som har samtyckt till att delta i ett ömsesidigt insyns- och övervakningssystem på tillsynsområdet. Det här initiativet var originellt på flera sätt:

- Systemet har förebyggande karaktär: information ges när tekniska föreskrifter avseende produkter eller föreskrifter för informationssamhällets tjänster fortfarande håller på att utformas, och kan ändras för att uppfylla principerna för den inre marknaden.
- Det är inte bara kommissionen som kan undersöka och övervaka de nationella textförslagen genom användning av frysningsperioder, utan också alla medlemsstaterna, som har bekräftat fördelarna med ett förfarande som möjliggör ömsesidigt inflytande över deras lagstiftningsprocesser; fördraget innehåller i sig bara regler för retrospektiv tillsyn av medlemsstaterna genom användning av mer betungande förfaranden om fördragsbrott som redan tillämpas mellan medlemsstaterna.
- Systemet tillåter också att nationella lagstiftningsförslag läggs på is under en viss tid för att underlätta diskussioner på EU-nivå i frågan mot bakgrund av harmoniseringsinitiativ. Genom

¹ Rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT L 109, 26.4.1983, s. 8).

² Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT L 204, 21.7.1998, s. 37).

³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EUT L 241, 17.9.2015, s. 1).

detta lagstiftningsobservatorium kan dessutom de verkliga harmoniseringsbehoven identifieras lättare.

Systemet, som fick en långsam start, har tagit fart och gett kommissionen, medlemsstaterna och företag ett fönster när det gäller nationella myndigheters verksamhet på det tekniska området (t.ex. regler om produktsammansättning, märkning, namn, tester osv., samt regler som avser produkters livscykel fram till kassering). Direktivets tillämpningsområde har utvidgats progressivt, så att det nu omfattar alla jordbruks- och fiskeprodukter och industriellt tillverkade produkter och tar hänsyn till ett ständigt ökande antal bestämmelser, särskilt för att förhindra att åtgärder som indirekt kräver efterlevnad av tekniska specifikationer slinker genom nätet. År 1998 utvidgades förfarandet genom direktiv 98/48/EG till att omfatta föreskrifter för informationssamhällets tjänster⁴.

Direktivets geografiska tillämpningsområde utvidgades också gradvis. Direktiv 98/34/EG, som redan hade genomförts i en del av Eftaländerna sedan 1990⁵, har också delvis utvidgats till Turkiet enligt associeringsavtalet med det landet⁶. Direktivet har också gett en förebild för Europarådets konvention⁷.

Den senaste kodifieringen 2015 säkerställde att dessa ändringar avspeglas i en enda juridisk text.

Tillämpningen av anmälningsförfarandet har gett upphov till nya metoder. En hel filosofi om informationsutbyte, dialog och samarbete har utvecklats mellan medlemsstaterna. Den här mekanismen har också visat sig vara ett utmärkt verktyg för jämförelser som gör att medlemsstaterna kan utnyttja sina partners idéer för att lösa gemensamma problem när det gäller tekniska föreskrifter, särskilt i en nyreglerad sektor som digitala tjänster och ny teknik. Genom det här instrumentet lyckas kommissionen inte bara avlägsna positioner som strider mot unionsrätten, utan bidrar också till att formulera bestämmelser som ska inkluderas i nationell lagstiftning för att säkerställa att ekonomiska aktörer är fullt upplysta om sina rättigheter och tillåter tillämpning i praktiken av principen om ömsesidigt erkännande. Den här principen härrör från rättspraxis från EU-domstolen om tolkningen av artiklarna 34–36 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Enligt principen om ömsesidigt erkännande måste varje medlemsstat tillåta marknadsåtkomst på sitt territorium för alla produkter som lagligen saluförs i en annan medlemsstat. Begränsning eller

⁴ Direktiv 83/189/EEG ändrades främst genom rådets direktiv 88/182/EEG av den 22 mars 1988 (EGT L 81, 26.3.1988, s. 75) och genom Europaparlamentets och rådets direktiv 94/10/EG av den 23 mars 1994 (EGT L 100, 19.4.1994, s. 30). Direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 kodifierade direktiv 83/189/EEG och alla dess fortlöpande ändringar. Direktiv 98/34/EG har genomgått omfattande ändringar flera gånger, och har kodifierats genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 (EUT L 241, 17.9.2015, s. 1).

⁵ Avtalet mellan medlemsstaterna i Efta och EEG om ett förfarande för tillhandahållande av information på området för tekniska föreskrifter trädde i kraft i november 1990. Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, som gäller sedan den 1 januari 1994, införlivade sedan direktiv 83/189/EEG med de nödvändiga anpassningarna. Trots att Schweiz inte har undertecknat detta avtal fortsätter landet att tillämpa förfarandet för information. Den 29 mars 2019 antog gemensamma EES-kommittén sitt beslut nr 75/2019 om införlivande av direktiv (EU) 2015/1535 med nödvändiga anpassningar i EES-avtalet. Det har trätt i kraft för Eftaländerna i EES den 1 december 2019.

⁶ Avtal om upprättandet av en associering mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Turkiet (EGT C vol. 16 nr C 113, 24.12.1973) och beslut nr 1/95 fattat av associeringsrådet för EG och Turkiet av den 22 december 1995 om genomförande av den slutgiltiga fasen av tullunionen (EGT L 35, 13.2.1996, s. 1).

⁷ Europarådets konvention nr 180 om information och samarbete på rättsområdet rörande informationssamhällets tjänster.

avvisande av denna rätt ska motiveras och är endast möjlig när allmänhetens legitima intressen, exempelvis skydd av hälsa och säkerhet, står på spel.

Efter flera begäranden från rådet (konkurrenskraft) förpliktade sig kommissionen att sträva efter mer och bättre ömsesidigt erkännande, och föreslog en inre marknads-klausul, med inneboende politisk och juridisk betydelse. Inre marknads-klausulen ingår i kommissionens meddelande COM(2017) 787 final (*Varupaketet: stärkt förtroende för den inre marknaden*) av den 19 december 2017⁸ med en tydlig och otvetydig formulering av principen om ömsesidigt erkännande. Medlemsstaterna uppmuntras att i sina tekniska föreskrifter på ett systematiskt sätt reproducera följande inre marknads-klausul⁹:

”Varor som lagligen saluförs i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i Turkiet, eller som har sitt ursprung i och som lagligen saluförs i en Eftastat som är part i EES-avtalet förutsätts vara förenliga med denna åtgärd. Tillämpningen av denna åtgärd omfattas av förordning 2019/515 av den 19 mars 2019 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen saluförda i en annan medlemsstat från den 19 april 2020”.

För att minska risken för att tekniska föreskrifter ger upphov till tillsynsrelaterade handelshinder påpekar kommissionen ständigt vikten av att introducera inre marknads-klausulen i förslag till tekniska föreskrifter om regler i icke-harmoniserade eller ofullständigt harmoniserade områden.

Den naturliga följden av denna acceptans av produkter från övriga Europeiska unionen – som utvidgas genom avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet till produkter från Eftaländer som har undertecknat avtalet¹⁰ – är ett ömsesidigt erkännande av föreskrifterna avseende utformning, tillverkning och tester av produkter och de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som används. Medlemsstaterna och kommissionen underrättas om dessa föreskrifter genom förfarandet för tillhandahållande av information som upprättas genom direktiv (EU) 2015/1535.

Vidare tolkas bestämmelserna i beslut nr 1/95 fattat av associeringsrådet för EG och Turkiet av den 22 december 1995 om genomförande av den slutgiltiga fasen av tullunionen¹¹, som föreskriver ett avskaffande av kvantitativa begränsningar, eller åtgärder med motsvarande effekt mellan EU och Turkiet, när det gäller deras genomförande och tillämpning på produkter som omfattas av tullunionen, i överensstämmelse med de relevanta besluten av EU-domstolen avseende bestämmelser i EUF-fördraget, särskilt artiklarna 34 och 36.

Direktiv 98/34/EG har, genom att utvidga tillämpningsområdet för informationsförfarandet till föreskrifter för informationssamhällets tjänster, sedan augusti 1999 säkerställt förebyggandet av nya hinder mot etableringsfriheten och den fria rörligheten för informationssamhällets tjänster

⁸ Finns på <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2017/SV/COM-2017-787-F1-SV-MAIN-PART-1.PDF>. Se avsnitt 3.

⁹ På specifik begäran av Europaparlamentet uppmuntrar dessutom skäl 16 i den nyligen antagna förordningen om ömsesidigt erkännande (förordning 2019/515) medlemsstaterna att systematiskt använda inre marknads-klausul, i sina tekniska föreskrifter.

¹⁰ Det måste påpekas att de relevanta bestämmelserna i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet endast gäller för ”produkter med ursprung i de avtalsslutande parterna”, och därmed inte för produkter som bara saluförs där.

¹¹ EGT L 35, 13.2.1996, s. 1.

genom att tillhandahålla en mekanism för att analysera hur förenlig ny nationell lagstiftning på det här området är med artiklarna 49 och 56 i EUF-fördraget och med sekundär lagstiftning.

Enligt EU-domstolens rättspraxis kräver artiklarna 49 och 56 i EUF-fördraget avskaffande av varje ”åtgärd som innebär att utövandet av dessa friheter förbjuds, hindras eller blir mindre attraktivt” (den fria etableringsrätten respektive friheten att tillhandahålla tjänster)¹².

För att vara tillåtligt som undantag till den inre marknadens grundläggande friheter i ett icke-harmoniserat område måste en nationell begränsning på grundval av rättspraxis vara motiverad, det vill säga lämplig, nödvändig och stå i proportion till det syfte i allmänhetens intresse som eftersträvas¹³. När det gäller friheten att tillhandahålla tjänster innebär det särskilt att nationella föreskrifter som inte tar hänsyn till krav som redan uppfylls av en aktör i den medlemsstat där denne är etablerad, från vilken denne erbjuder sina tjänster¹⁴ kommer att visa sig vara en oproportionell begränsning och därför otillätlig enligt unionsrätten där den aktuella tjänsten utförs, som i fallet med informationssamhällets tjänster, utan att tillhandahållaren måste komma in i territoriet i den medlemsstat där tjänsten tas emot¹⁵.

Vid undersökningen av nationella utkast till föreskrifter på området för informationssamhällets tjänster har kommissionens övergripande mål därför varit att exempelvis motsätta sig alla nationella tillsynsstrategier med målet att tillämpa generella, extraterritoriella juridiska arrangemang som inte skiljer mellan aktörer baserade i den anmälande medlemsstaten och de som vill tillhandahålla tjänster i denna medlemsstat utan att vara etablerade där. Kommissionen har också säkerställt att planerade nationella föreskrifter inte inför onödiga eller alltför betungande juridiska eller administrativa kostnader för aktörer och eventuellt användare.

För att direktivet ska kunna äga full kraft måste alla aktörer – nationella myndigheter och Europeiska unionens ekonomiska aktörer – ha en grundlig förståelse av dess bestämmelser och därför vara exakt medvetna om sina rättigheter och skyldigheter.

Det är ännu viktigare sedan EU-domstolen i april 1996 etablerade principen att underlåtenhet att uppfylla anmälningsskyldigheten leder till att de aktuella tekniska föreskrifterna blir otillämpliga, så att de inte kan verkställas mot enskilda personer¹⁶. Denna rättspraxis, som flera gånger har bekräftats av EU-domstolen¹⁷, har också tillämpats på tekniska föreskrifter som har antagits i strid mot frysningsperioden¹⁸.

Målet med den här broschyren är att informera alla aktörer – och främst europeiska tillverkare och leverantörer av informationssamhällets tjänster – om målen med, innehållet i och tillämpningsområdet för ett av Europeiska unionens nyckelinstrument för avlägsnande av en källa

¹² Mål C-439/99, kommissionen/Italien, EU:C:2002:14.

¹³ Mål C-76/90, Dennemeyer, EU:C:1991:331; mål C-55/94, Gebhard, EU:C:1995:411; mål C-369/96, Arblade, EU:C:1999:575.

¹⁴ Se domen i målet Arblade som citeras ovan, fotnot 13.

¹⁵ Se domen i målet Dennemeyer som citeras ovan, fotnot 13.

¹⁶ Mål C-194/94, CIA Security, EU:C:1996:172.

¹⁷ Mål C-443/98, Unilever, EU:C:2000:496; mål C-159/00, Sapod Audic, EU:C:2002:343; mål C-26/11, Belgische Petroleum Unie m.fl., EU:C:2013:44; mål C-336/14, Ince, EU:C:2016:72; mål C-285/15, Beca Engineering, EU:C:2016:295; mål C-144/16, Município de Palmela, EU:C:2017:76; mål C-299/17, VG Media, EU:C:2019:716.

¹⁸ Mål C-443/98, Unilever, EU:C:2000:496; mål C-95/14, UNIC och Uni.co.pel, EU:C:2015:492.

till tekniska hinder för den fria rörligheten för varor, etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla informationssamhällets tjänster på den inre marknaden.

KAPITEL I: DIREKTIVETS TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

I artikel 1 definieras den betydelse som ges i direktivet till ett antal centrala begrepp som används i dess bestämmelser. Detta terminologiska och semantiska klargörande är nödvändigt för en ändamålsenlig förståelse av texten och definierar samtidigt direktivets tillämpningsområde.

Direktivets tillämpningsområde

”Artikel 1

1. I detta direktiv gäller följande definitioner:

a) produkt: alla industriellt framställda produkter och alla jordbruksprodukter, inklusive fiskprodukter,”

Tillämpningsområdet för den ursprungliga versionen av direktivet (dvs. 83/189/EEG) undantog kosmetiska produkter i den mening som avses i direktiv 76/768/EEG¹⁹, läkemedel i den mening som avses i direktiv 65/65/EEG²⁰, produkter avsedda att konsumeras av människor eller djur och jordbruksprodukter, i den mening som avses i artikel 38.1 i EUF-fördraget.

Direktivets tillämpningsområde har utvidgats, eftersom informationsförfarandets användning avslöjade att många nationella förordningar och standarder som omfattade hinder för handel inom EU inte hade övervakats av kommissionen och medlemsstaterna på grund av att vissa produkter inte omfattades.

För att klargöra den mycket breda definition som nu används för varor är det värt att komma ihåg att EU-domstolen i ramen för bestämmelserna om den fria rörligheten för varor enligt artikel 34 i EUF-fördraget inkluderade ”produkter som kan värderas i pengar och som i den egenskapen omfattas av handel”²¹. I detta sammanhang slog domstolen också fast att avfall, oavsett om det är återvinningsbart eller ej, ska betraktas som en produkt vars rörlighet inte bör förhindras²². Det är lämpligt att ta hänsyn till detta när direktivets tillämpningsområde fastställs.

”b) tjänst: alla informationssamhällets tjänster, det vill säga tjänster som vanligtvis utförs mot ersättning på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare”²³.

I denna definition avses med

i) på distans: tjänster som tillhandahålls utan att parterna är närvarande samtidigt,

¹⁹ Upphävd genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1223/2009 av den 30 november 2009 om kosmetiska produkter (EUT L 342, 22.12.2009, s. 59).

²⁰ Upphävd genom direktiv 2001/83/EG av den 6 november 2001 om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel (EGT L 311, 28.11.2001, s. 67).

²¹ Mål 7/68, kommissionen/Italien, EU:C:1968:51.

²² Mål 2/90, kommissionen/Belgien, EU:C:1992:310.

²³ Begreppet informationssamhällets tjänster introducerades genom direktiv 98/48/EG och användes sedan i direktiv 98/84/EG om det rättsliga skyddet för tjänster som bygger på eller utgörs av villkorad tillgång (EGT L 320, 28.11.1998, s. 54) och direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (EGT L 178, 17.7.2000, s. 1).

ii) på elektronisk väg: en tjänst som sänds vid utgångspunkten och tas emot vid slutpunkten med hjälp av utrustning för elektronisk behandling (inbegripet digital signalkomprimering) och lagring av uppgifter, och som i sin helhet sänds, befordras och tas emot genom tråd, radio, optiska medel eller andra elektromagnetiska medel,

iii) på individuell begäran av en tjänstemottagare: en tjänst som tillhandahålls genom överföring av uppgifter på individuell begäran.

En vägledande förteckning över tjänster som inte omfattas av denna definition finns i bilaga I.”

Det bör betonas att inkluderingen av informationssamhällets tjänster var en mycket viktig utvidgning av direktivets tillämpningsområde, vilket har lagt det i linje med ny utveckling inom internationell handel.

Enligt EU-domstolens rättspraxis ska de ovan nämnda fyra villkor som föreskrivs i artikel 1.1 b i direktiv 2015/1535 för att betrakta en verksamhet som en av informationssamhällets tjänster (”tjänster som vanligtvis utförs mot ersättning på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare”) vara uppfyllda samtidigt²⁴.

För att avgöra om en verksamhet faller inom definitionen av informationssamhällets tjänster är det först nödvändigt att verifiera om verksamheten i fråga utgör en tjänst enligt unionsrätten.

Domstolen har slagit fast att det essentiella kännetecknet hos ersättning ligger i att den utgör en kompensation för tjänsten i fråga²⁵. Ett sådant kännetecken saknas hos den verksamhet som staten utför utan kompensation inom ramen för sina uppgifter, särskilt på det sociala och kulturella området, utbildningsområdet och det rättsliga området. Av denna anledning slogs det fast i skäl 19 i direktiv 98/48/EG att ”de nationella föreskrifterna om dessa uppgifter omfattas [...] inte av definitionen i artikel 60 [nu artikel 57] i fördraget och ingår således inte i det här direktivets tillämpningsområde”.

När det gäller definitionen av *ersättning* för tjänster har EU-domstolen dock erkänt att tjänsten inte behöver betalas av dem som den utförs för²⁶. Verksamhet som finansieras helt genom annonsering ersätts exempelvis och utgör därför tjänster.

Därefter är det nödvändigt att verifiera om tjänsten enligt direktivets ordalydelse är en av ”informationssamhällets tjänster”. Enligt artikel 1.1.b i direktivet avses med informationssamhällets tjänster alla tjänster som utförs ”på distans på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare”.

Begreppet *på distans* rör situationer då tjänsten tillhandahålls med hjälp av kommunikationsteknik på distans, som med andra ord kännetecknas av att parterna (dvs. tjänsteleverantören och mottagaren) inte är fysiskt och samtidigt närvarande.

Uttrycket *på elektronisk väg* avser tjänster vars beståndsdelar överförs, förmedlas och tas emot inom ett elektroniskt nät. Tjänsten måste förmedlas från sin utgångspunkt till sin ankomstpunkt med elektronisk utrustning (för bearbetning och lagring) och genom telekommunikation.

²⁴ Mål C-390/18, Airbnb Ireland, EU:C:2019:1112.

²⁵ Mål C-109/92, Wirth, EU:C:1993:916.

²⁶ Mål C-352/85, Bond van Adverteerders, EU:C:1988:196.

Slutligen måste tjänsten tillhandahållas genom överföring av uppgifter på individuell begäran. Det utgör den interaktivitetsdel som kännetecknar informationssamhällets tjänster och skiljer dem från andra tjänster som skickas utan att en begäran från mottagaren är nödvändig. Av denna anledning föreskrivs det i artikel 1.2 att direktivet inte gäller för radio- eller tv-sändningstjänster som omfattas av artikel 1.1 e i direktiv 2010/13/EU²⁷.

Bilaga I innehåller vidare en vägledande förteckning över tjänster som inte omfattas av definitionen i artikel 1.1 b, inordnade i tre kategorier. Den första kategorin rör särskilt ”tjänster som inte tillhandahålls på distans”, eftersom tjänster som tillhandahålls i leverantörens och mottagarens fysiska närvaro inte kan anses vara informationssamhällets tjänster, i den mening som avses i direktivet, även om de innefattar användning av elektroniska anordningar. Den andra kategorin hör samman med ”tjänster som inte tillhandahålls på elektronisk väg”, till exempel automatiska kontant- eller biljettautomater eller cd-rom-skivor. Den tredje kategorin ger exempel på ”tjänster som inte tillhandahålls på individuell begäran av en mottagare av tjänster”, såsom tv- eller radiotjänster²⁸.

Exempel på tjänster som omfattas av direktivet är allmänna onlinebaserade informationstjänster (tidningar, databaser osv.), distansövervakning, interaktiv teleshopping, e-post, flygbokningar online, onlinebaserade professionella tjänster (åtkomst till databaser, diagnostik osv.), onlinebaserade förmedlingstjänster i syfte att mot ersättning koppla samman potentiella gäster och professionella eller icke-professionella värdar som erbjuder kortvarigt boende²⁹.

”c) teknisk specifikation: en i ett dokument intagen specifikation som fastställer de egenskaper som krävs av en produkt, exempelvis kvalitetsnivåer, prestanda, säkerhet eller dimensioner, inbegripet sådana krav på produkten som avser varubeteckning, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning eller etikettering och förfaranden för bedömning av överensstämmelse.

Termen teknisk specifikation täcker också produktionsmetoder och processer i fråga om de jordbruksprodukter som avses i artikel 38.1 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), produkter avsedda att konsumeras av människor eller djur, läkemedel enligt artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG³⁰, liksom produktionsmetoder och processer för andra produkter om de påverkar dessa produkters egenskaper.”

I den här bestämmelsen definieras begreppet *teknisk specifikation*, en generisk term som omfattar både standarder och tekniska föreskrifter.

Det föreskrivs att det dokument som innehåller den tekniska specifikationen definierar ”de egenskaper som krävs av en produkt”. De exempel som ges är inte uttömmande: produktens

²⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, 15.4.2010, s. 1).

²⁸ I domen av den 2 juni 2005 i målet Mediakabel, C-89/04, EU:C:2005:348, har domstolen bekräftat att intervallutsänd beställvideo inte är informationssamhällets tjänst eftersom den tillhandahålls på distans.

²⁹ Mål C-390/18, Airbnb Ireland, EU:C:2019:1112.

³⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG av den 6 november 2001 om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel, EGT L 311, 28.11.2001, s. 67.

sammansättning³¹, form, vikt, förpackning³², presentation³³, prestanda, livstid, energiförbrukning osv. skulle kunna tilläggas. En teknisk specifikation förutsätter att den nationella åtgärd som föreskriver den avser produkten eller dess förpackning som sådan och att den därför beskriver en av de egenskaper som krävs av denna produkt^{34 35}.

Specifikationen kan uppfylla en mängd olika mål. Det kan exempelvis gälla skydd av konsumenten, miljön, folkhälsan eller säkerheten, produktionsstandardisering, kvalitetsförbättring, rättvisa handelstransaktioner eller bevarande av den allmänna ordningen. En sådan specifikation bör dock inte introduceras för varor utan stark motivering om att den uppfyller allmänhetens legitima intresse som är objektivt och proportionerligt.

Den ursprungliga versionen av direktivet begränsade definitionen av teknisk specifikation till de egenskaper som krävs av produkten. Breddningen av begreppet teknisk specifikation till att inkludera produktionsprocesser och -metoder genomfördes i två steg: först 1988 (genom direktiv 88/182/EEG³⁶) avseende jordbruksprodukter, produkter avsedda att konsumeras av människor eller djur och läkemedel, vid den tidpunkt då de inkluderades i direktivets tillämpningsområde och därefter 1994 (genom direktiv 94/10/EG³⁷) avseende andra produkter, för konsekvensens skull.

På jordbruksområdet påverkar produkter avsedda att konsumeras av människor eller djur och läkemedel, produktionsmetoder och -processer vanligen produkten själv (exempelvis skyldigheten att vaccinera kor innan de säljs³⁸). Det är inte alltid fallet i de andra produktsektorerna, och här gör direktivet påverkan på produkten till ett villkor för anmälan om de aktuella produktionsmetoderna och -processerna, med det specifika undantaget för föreskrifter som hör samman med organisationen av arbete som inte påverkar produkterna.

Tester och testmetoder, som anges som exempel på tekniska specifikationer, omfattar de tekniska och vetenskapliga metoder som ska användas för att utvärdera en viss produkts egenskaper. Förfarandena för bedömning av överensstämmelse, som också nämns, är de som används för att säkerställa att produkten stämmer överens med specifika krav. De vilar på specialistorgans ansvar, såväl offentliga som privata, och på tillverkarens.

Inkluderingen av dessa parametrar i direktivets tillämpningsområde är av yttersta vikt, eftersom tester och bedömningar av överensstämmelse under vissa omständigheter kan ha negativa effekter på handeln. Att det finns många olika nationella certifieringssystemen för överensstämmelse som skiljer sig åt kan orsaka tekniska handelshinder på samma sätt som de specifikationer som gäller för produkterna, som är ännu svårare att komma förbi på grund av deras komplexitet.

³¹ Mål C-303/04, Lidl Italia, EU:C:2005:528.

³² Mål C-159/00, Sapod Audic, EU:C:2002:343.

³³ Mål C-20/05, Schwibbert, EU:C:2007:652.

³⁴ I mål C-727/17 ECO-WIND Construction EU:C:2020:393 slog domstolen fast att en lagstiftning som enbart reglerar installation av vindturbiner genom att föreskriva ett tvingande krav på minsta avstånd som måste uppfyllas för deras installation inte avser en produkt som sådan, i det här fallet, vindgeneratoren, och föreskriver därför inte en av de egenskaper som krävs av denna produkt i den mening som avses i direktivet.

³⁵ Mål C-711/19, Admiral Sportwetten m.fl., EU:C:2020:812.

³⁶ Rådets direktiv 88/182/EEG av den 22 mars 1988 om ändring av direktiv 83/189/EEG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT L 81, 26.3.1988, s. 75).

³⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 94/10/EG av den 23 mars 1994 om en väsentlig ändring för andra gången av direktiv 83/189/EEG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT L 100, 19.4.1994, s. 30).

³⁸ Mål C-37/99, Donkersteeg, EU:C:2000:636.

”d) annat krav: ett krav som inte är en teknisk specifikation och som ställs på en produkt framför allt av skyddshänsyn och i synnerhet för att skydda konsumenterna eller miljön och som påverkar dess livscykel efter det att den har släppts ut på marknaden, t.ex. villkor för användning, återvinning, återanvändning eller omhändertagande, om dessa föreskrifter på ett väsentligt sätt kan påverka produktens sammansättning, natur eller saluföringen av den.”

Begreppet *annat krav* enligt definitionen i denna punkt, fanns inte i den ursprungliga versionen av direktiv 83/189/EEG. Det infördes genom direktiv 94/10/EG, vid tidpunkten för den andra ändringen av texten.

Den här termen omfattar krav som inte representerar tekniska specifikationer utan villkor som har påverkan på en produkts livscykel, från saluföringsperioden till hanteringsfasen eller omhändertagandet av det avfall som genereras av den.

Bestämmelsen preciserar att den här typen av krav vanligen ställs upp för att skydda konsumenterna eller miljön. Dessa är två av skälen till mål som rör allmänhetens viktiga legitima intresse som, under exceptionella omständigheter, skulle kunna motivera att en medlemsstat avviker från principen om fri rörlighet för varor genom att införa handelsförbud eller -begränsningar.

De ”villkor för användning, återvinning, återanvändning eller omhändertagande” av en produkt, som nämns som exempel på *annat krav*, avser de viktigaste specifika fallen. För att dessa villkor ska kvalificera sig som *annat krav* måste det vara sannolikt att de har en betydande effekt på produktens sammansättning, natur eller saluföring³⁹. Ett dekret som rör hanteringen av läkemedelsavfall eller nationella föreskrifter i syfte att införa ett system för återlämnande eller återvinning för förpackningar, eller till och med separat insamling av vissa produkter, exempelvis urladdade batterier, kan därför förväntas innehålla bestämmelser som hamnar i kategorin ”annat krav”.

”e) föreskrift för tjänster: ett krav av allmän art rörande tillträde till och utövande av verksamhet med sådana tjänster som avses i led b, särskilt bestämmelser om dem som tillhandahåller tjänster, tjänster och tjänstemottagare, med undantag av föreskrifter som inte specifikt avser de tjänster som definieras i det ledet.

Såvitt avser denna definition

i) ska en föreskrift anses särskilt avse informationssamhällets tjänster om föreskriften enligt motiveringen och enligt texten i den normativa delen har till särskilt syfte och föremål att, i sin helhet eller i vissa bestämmelser, uttryckligen och riktat reglera sådana tjänster,

ii) ska en föreskrift inte anses särskilt avse informationssamhällets tjänster om föreskriften endast indirekt eller accessoriskt gäller sådana tjänster.”

³⁹ Mål C-303/15, M. och S., EU:C:2016:771; mål C-98/14, Berlington, EU:C:2015:386; de förenade målen C-213/11, C-214/11 och C-217/11, Fortuna m.fl., EU:C:2012:495; mål C-65/05, kommissionen/Grekland, EU:C:2006:673; mål C-267/03, Lindberg, EU:C:2005:246; mål C-137/17, Van Gennip m.fl.; EU:C:2018:771; mål C-727/17, ECO-WIND Construction, EU:C:2020:393.

Exempel på åtgärder som sannolikt utgör informationssamhällets tjänst inkluderar åtgärder som rör villkoren för att inleda en verksamhet (t.ex. föreskrifter för tjänsteleverantörers etablering⁴⁰), särskilt de som rör auktoriserings- eller licensieringsarrangemang⁴¹), åtgärder som rör villkoren för att genomföra en onlinebaserad verksamhet (t.ex. ett allmänt förbud mot affärsmässig reklam eller vissa former av annonsering, registreringskrav, förbud mot att offentliggöra vissa typer av information⁴²), åtgärder som rör leverantören av onlinetjänster (t.ex. krav avseende yrkesmässig erfarenhet som krävs för att vara onlinebaserad skattekonsult), åtgärder som rör leveransen av onlinebaserade tjänster (t.ex. lagar som föreskriver de högsta avgifter som kan debiteras, obligatorisk försäkring eller redovisningsskyldigheter) och åtgärder som hör samman med mottagaren av dessa tjänster (t.ex. deltagande begränsat till en viss åldersgrupp, åtgärder som gäller för särskilda kategorier mottagare, t.ex. minderåriga), samt utvidgningen av den exklusiva rätten att driva vissa hasardspel som ges till en offentlig enhet för hela det nationella territoriet avseende verksamhet på internet⁴³.

Det är extremt viktigt att betona att skyldigheten att lämna förhandsanmälan inte gäller för alla utkast till nationella föreskrifter som – direkt eller indirekt, uttryckligen eller underförstått – kan röra informationssamhällets tjänster. Förhandsanmälan behöver bara lämnas för ett begränsat antal och en väldefinierad kategori utkast till nationella föreskrifter, i den mening som avses i direktivet, närmare bestämt de föreskrifter som specifikt riktar sig till informationssamhällets tjänster. Alla andra föreskrifter som rör tjänster är befriade från anmälningsskyldigheten.

Med tanke på det ovanstående bör det påpekas att direktivet kräver anmälan om utkast till föreskrifter vars motivering, innehåll eller syfte⁴⁴ tyder på att de direkt och öppet, helt eller delvis är avsedda att reglera informationssamhällets tjänster. Bestämmelsen eller bestämmelserna i ett nationellt lagstiftningsinstrument måste formuleras uttryckligt eller i varje fall utformas specifikt för att avspegla att verksamheten/tjänsten levereras ”på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare”.

En annan punkt som bör betonas är att det inte bara är lagstiftningsinstrument *som helhet* som är avsedda för informationssamhällets tjänster (t.ex. en lag om elektronisk signatur) som kräver förhandsanmälan. Föreskrifter *varav bara en del* (eventuellt en paragraf eller bara en punkt) specifikt rör en informationssamhällestjänst (t.ex. måste anmälan inom ramen för en lag om pornografi också lämnas om en specifik bestämmelse om det ansvar som vilar på leverantören av internetåtkomst)⁴⁵.

En föreskrift ska ”anses särskilt avse informationssamhällets tjänster med beaktande av såväl dess motivering som texten i den normativa delen” om den eftersträvar detta föremål och syfte i vissa av sina bestämmelser. ”Även för det fall det inte framgår av själva ordalydelsen i en nationell föreskrift att den, åtminstone delvis, har till föremål att specifikt reglera informationssamhällets tjänster, kan detta föremål emellertid klart följa av motiveringen till denna föreskrift, såsom den i

⁴⁰ I mål C-255/16, Falbert, EU:C:2017:983, klargjorde EU-domstolen att ”nationella bestämmelser i vilka det endast föreskrivs villkor för etablering av företag eller för deras tillhandahållande av tjänster, såsom bestämmelser enligt vilka det krävs ett förhandstillstånd för att utöva en yrkesverksamhet, inte utgör tekniska föreskrifter”.

⁴¹ Se skäl 18 i direktiv 98/48/EG.

⁴² Mål C-299/17, VG Media, EU:C:2019:716.

⁴³ Mål C-275/19, Sportingbet and Internet Opportunity Entertainment, EU:C:2020:856.

⁴⁴ Mål C-255/16. Falbert, dom citerad ovan, fotnot 41.

⁴⁵ Se skäl 17 och 18 i direktiv 98/48/EG.

enlighet med de nationella tolkningsregler som är relevanta i detta hänseende framgår av bland annat förarbetena till nämnda föreskrift⁴⁶.

Å andra sidan finns det inget behov av att anmäla de tekniska föreskrifter som endast indirekt, underförstått eller tillfälligt relaterar till informationssamhällets tjänster, dvs. som rör en ekonomisk verksamhet i allmänhet utan att ta hänsyn till de typiska tekniska förfarandena för att utföra informationssamhällets tjänster (t.ex. en bestämmelse som förbjuder spridning av pedofilmaterial med någon överföringsmetod, inbegripet internet eller e-post, bland de olika möjliga spridningsmetoderna eller de bestämmelser som gäller för en medlingstjänst som tillhandahålls genom en smarttelefonapp och utgör en integrerad del av en övergripande tjänst vars huvudsakliga beståndsdel är transporttjänsten⁴⁷). På liknande sätt kan en nationell åtgärd som inte nämner informationssamhället och gäller för alla typer av ”avsändande” tjänster utan distinktion, oavsett om den utförs via telefon eller genom en it-applikation, inte anses vara specifikt inriktad på informationssamhällets tjänster och bör därför inte betraktas som tekniska föreskrifter⁴⁸.

”3) Detta direktiv ska inte tillämpas på föreskrifter om frågor som omfattas av unionsbestämmelser för teletjänster, som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG⁴⁹.”

I direktiv 90/387/EEG⁵⁰ (upphävt genom direktiv 2002/21/EG) definierades teletjänster som ”tjänster vars tillhandahållande helt eller delvis består av sändning och styrning av signaler i ett telenät med hjälp av telekommunikationsprocesser med undantag av rundradiosändning och television”.

Orsaken till just detta undantag är att på teletjänstområdet (som i finansiella tjänster, se avsnittet nedan) är ett stort antal frågor redan harmoniserade och ingår i ett befintligt och tillräckligt definierat regelverk på EU-nivå.

”4) Detta direktiv ska inte tillämpas på föreskrifter om frågor som omfattas av unionsbestämmelser för finansiella tjänster, enligt den icke uttömmande uppräkningsen i bilaga II till detta direktiv.”

Orsaken till detta undantag från direktivets tillämpningsområde är identiskt med det tidigare, och beror på att dessa föreskrifter är en del av ett redan tillräckligt etablerat unionsregelverk.

I rent vägledande syfte lämnas en icke uttömmande förteckning över finansiella tjänster i bilaga II till direktiv (EU) 2015/1535.

”5) Med undantag av artikel 5.3 ska detta direktiv inte tillämpas på föreskrifter utfärdade av eller för reglerade marknader enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG, eller av eller för andra marknader eller organ som utför clearing eller betalning åt sådana marknader.”

⁴⁶ Mål C-299/17, VG Media, EU:C:2019:716.

⁴⁷ Se domen i mål C-320/16, Uber France, EU:C:2018:221.

⁴⁸ Mål C-62/19, Star Taxi app, EU:C:2020:980.

⁴⁹ Se fotnot 25.

⁵⁰ Rådets direktiv 90/387/EEG av den 28 juni 1990 om upprättandet av den inre marknaden för teletjänster genom att tillhandahålla öppna nät (EGT L 192, 24.7.1990, s. 1).

Direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 reglerar handelsverksamhet på finansmarknader och förbättrar investerarskyddet⁵¹.

Till följd av detta undantag omfattas de regler som upprättas av eller avseende reglerade marknader eller andra marknader eller organ som utför clearing eller betalningar åt sådana marknader inte av skyldigheten att lämna förhandsanmälan. Den enda skyldighet som dessa regler omfattas av, i den minimala insynens intresse, är anmälan i efterhand, dvs. att de bör kommuniceras till kommissionen efter antagande på nationell nivå i enlighet med artikel 5.3, vilket – såsom anges i artikel 1.5 – är den enda bestämmelsen i direktivet som gäller för dessa regler.

”f) teknisk föreskrift: *tekniska specifikationer och andra krav eller föreskrifter för tjänster, inbegripet tillämpliga administrativa bestämmelser, som är rättsligt eller faktiskt tvingande vid saluföring, tillhandahållande av tjänster, etablering av en aktör som tillhandahåller tjänster eller användning i en medlemsstat eller en större del därav, samt, med undantag av dem som anges i artikel 7, medlemsstaternas lagar och andra författningar som förbjuder tillverkning, import, saluföring eller användning av en produkt eller som förbjuder tillhandahållande eller utnyttjande av en tjänst eller etablering som tillhandahållare av tjänster.*”

Vid definitionen av *teknisk föreskrift* ger led f information avseende den typ av texter som måste anmälas inom ramen för förfarandet för tillhandahållande av information som fastställs i direktivet på det här området.

Å ena sidan finns *tekniska specifikationer och andra krav eller föreskrifter för tjänster* (se definitionerna ovan), som föreskrivs av medlemsstaterna och som gäller för industri- och jordbruksprodukter och för informationssamhällets tjänster, och å andra sidan finns *lagar eller andra författningar i medlemsstaterna som förbjuder vissa angivna verksamhetsformer*.

För att kvalificera sig som en *teknisk föreskrift* måste en *teknisk specifikation*, ett *annat krav* eller en *föreskrift för tjänster* uppfylla följande villkor:

- Den måste vara tvingande (dvs. rättsligt eller faktiskt bindande, se nedan). Denna egenskap, som är inneboende i handlingar som framställs av myndigheter, som direktivet gäller för, utgör den största skillnaden mellan en *teknisk föreskrift* och en *standard*, som framställs av privata organ och i huvudsak är frivillig⁵².
- Den måste påverka saluföringen eller användningen av industri- och jordbruksprodukter, tillhandahållandet av en tjänst eller en tjänsteaktörs etablering, i en medlemsstat eller en betydande del av denna stat.

De administrativa bestämmelser som gäller för en specifikation, ett *annat krav* eller en *föreskrift för tjänster* kan också utgöra tekniska föreskrifter i den mening som avses i direktivet. Dessa åtgärder måste, precis som alla tekniska föreskrifter, anmälas enligt direktivet när de kommer från

⁵¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument (EUT L 145, 30.4.2004, s. 1) har upphävts genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument (EUT L 173, 12.6.2014, s. 349), med verkan från den 3 januari 2018.

⁵² I vissa fall kan dock efterlevnaden av standarden bli obligatorisk, så att den sedan förvärvar status som teknisk föreskrift.

de centrala regeringarna i medlemsstaterna eller från en av deras myndigheter som anges i den förteckning som upprättas av kommissionen inom ramen för direktivets ständiga kommitté⁵³ ⁵⁴.

Vissa tekniska specifikationer, andra krav eller föreskrifter för tjänster som uppfyller definitionen av tekniska föreskrifter är undantagna från direktivets tillämpningsområde, särskilt om de enbart uppfyller bindande unionsrättsakter⁵⁵ eller är begränsade till att genomföra en dom från Europeiska unionens domstol, på det sätt som föreskrivs i artikel 7 i direktivet.

Den obligatoriska karaktären hos en teknisk föreskrift, ett annat krav eller en föreskrift för tjänster kan läggas till dem på två sätt:

1. Rättsligt, när efterlevnaden av dem görs obligatorisk genom en åtgärd som härrör direkt från de relevanta myndigheterna eller är hänförliga till de sistnämnda.

Som exempel kommer villkoren för småskalig produktion av sylt och konserverad frukt, som föreskrivs i dekret, att anses vara en teknisk föreskrift som är rättsligt obligatorisk. Detsamma kommer att gälla för ett förbud mot att använda plastflaskor för saluföring av mineralvatten, som föreskrivs genom en förordning osv.

2. Faktiskt, när den tekniska specifikationen inte föreskrivs genom en formell och bindande handling av den berörda staten, utan staten uppmuntrar dess efterlevnad. Till följd av de likartade effekter som de har på handeln anses dessa åtgärder motsvara bindande föreskrifter.

I led f ges tre exempel på de viktigaste och vanligaste faktiskt tvingande tekniska föreskrifterna, för att förtydliga ett begrepp som inte definierades i den ursprungliga versionen av direktivet och gav upphov till olika tolkningar som var skadliga för det korrekta genomförandet av informationsförfarandet.

”De tekniska föreskrifter som är faktiskt tvingande ska omfatta följande:

i) En medlemsstats lagar eller andra författningar som hänvisar antingen till tekniska specifikationer eller andra krav eller till föreskrifter för tjänster, antingen yrkesetiska regler eller gott affärsskick som i sin tur hänvisar till tekniska specifikationer eller andra krav eller föreskrifter för tjänster, vars efterlevnad förutsätts vara i överensstämmelse med de skyldigheter som är fastställda i de ovan nämnda lagarna och andra författningarna.”

De lagar och andra författningar som avses är åtgärder som antas av de nationella myndigheterna som avser tekniska specifikationer eller andra krav⁵⁶ eller föreskrifter för tjänster som vanligen föreskrivs av andra organ än staten (genom ett nationellt standardiseringsorgan), som inte är obligatoriskt som sådant (exempelvis standarder, etiska regler eller uppförandekoder), men vars efterlevnad uppmuntras eftersom den ger produkten eller tjänsten en presumtion om överensstämmelse med bestämmelserna i ovan nämnda åtgärder.

⁵³ Mål C-62/19, Star Taxi app, EU:C:2020:980.

⁵⁴ Förteckning över myndigheter med skyldighet att anmäla förslag till tekniska föreskrifter (förutom medlemsstaternas regeringar) (Direktiv 98/34/EG, artikel 1, punkt 11) (EUT C 127, 31.5.2006, s. 14).

⁵⁵ Mål C-390/99, Canal Satélite Digital, EU:C:2002:34; mål C-443/98, Unilever, EU:C:2000:496.

⁵⁶ I den mening som avses i artikel 1 c och d i direktivet, som förklaras ovan.

Så är särskilt fallet om en lag som rör försäkringar befriar användarna av produkter som uppfyller vissa icke tvingande standarder från ansvaret att bevisa att de uppfyller tvingande krav, eftersom dessa produkter gynnas av en presumtion om överensstämmelse med kraven.

”ii) Frivilliga överenskommelser i vilka en offentlig myndighet är en avtalsslutande part och enligt vilka tekniska specifikationer eller andra krav eller föreskrifter för tjänster i allmänt intresse ska uppfyllas, med undantag av anbudsspecifikationer vid offentlig upphandling.”

Avtal som ingås mellan ekonomiska aktörer som fastställer tekniska specifikationer eller andra krav för vissa produkter eller föreskrifter för tjänster är inte bindande som sådana på grund av deras ursprung i den privata sektorn. De anses dock vara faktiskt tvingande tekniska föreskrifter när staten är undertecknande part i ett av dessa avtal.

Den här omständigheten blir allt vanligare, eftersom sådana avtal har blivit instrument för nationell tillsynspolitik. De används ofta av vissa medlemsstater i sektorer som bilindustrin, kemiindustrin och oljeindustrin, i de flesta fall av miljöskäl. Det kan exempelvis vara för att minska de förorenande fordonsutsläppen, utsläpp av skadliga ämnen i vatten eller användning av vissa typer av förpackningar osv. På området för informationssamhällets tjänster ger en anmäld text – ett förslag till förfaranderegler för frivillig lagring av kommunikationsdata – ett bra exempel på ett sådant frivilligt avtal.

Dessa avtal ger större flexibilitet för att genomföra de åtgärder som behövs för att uppnå målen i lagstiftningen, och det frivilliga deltagandet av den bransch som är inblandad säkerställer att de kommer att uppnås.

Staten måste vara involverad i dessa avtal om de ska omfattas av direktiv (EU) 2015/1535. För att den offentliga myndigheten ska kunna uppfylla den informationsskyldighet som faller på den och ta hänsyn till kommentarer från kommissionen eller en medlemsstat inom ramen för det informationsförfarande som föreskrivs i direktivet måste staten vara en avtalsslutande part.

”iii) Tekniska specifikationer eller andra krav eller regler som rör tjänster och som hänger samman med skattemässiga eller finansiella åtgärder som påverkar konsumtionen av produkterna eller tjänsterna genom att främja efterlevnaden av dessa tekniska specifikationer eller andra krav eller föreskrifter för tjänster. Tekniska specifikationer eller andra krav eller föreskrifter för tjänster som hänger samman med de nationella socialförsäkringssystemen omfattas inte.”

De skattemässiga eller finansiella åtgärder som avses i denna punkt föreskrivs av de nationella myndigheterna i ett annat syfte än det som traditionellt eftersträvas i medlemsstaternas skattelagstiftning.

De anses vara effektiva instrument för att genomföra politik som beslutas på nationell nivå, särskilt i syfte att skydda miljön och mottagarna av tjänster (framför allt konsumenterna), eftersom de i princip har som mål att påverka de sistnämndas beteende när det gäller en viss produkt eller tjänst.

Den här bestämmelsen i direktivet tillkom på grund av vissa fall av skatteincitament som gavs till ”rena fordon” som uppfyllde vissa utsläppsgränser eller var utrustade med katalysatorer. Erfarenheten har visat att medlemsstaterna ofta kopplade samman incitament med villkor, vilket fick till följd att det system som infördes stred mot unionsrätten. Det blev tydligt att dessa utkast också behövde undersökas.

Den aktuella kategorin åtgärder inkluderar särskilt de som har som mål att uppmuntra till köp av produkter som uppfyller vissa specifikationer, genom att bevilja finansieringsfaciliteter (exempelvis subventioner för köp av vissa uppvärmningsanordningar som uppfyller vissa tekniska krav) eller alternativt avskräcka från köp av dem (exempelvis genom att undanta bidrag till byggindustrin när material som har vissa egenskaper används). Det inkluderar också skattemässiga eller finansiella åtgärder som kan påverka konsumtionen genom att uppmuntra efterlevnad av ”andra krav” i den mening som avses i direktivet (exempelvis undantag från miljöskatt för förpackningar av vissa produkter när ett deponisystem inrättas eller undantag från miljöskatt för vissa produkter när ett insamlings- och återvinningssystem etableras). På liknande sätt omfattar denna kategori åtgärder som syftar till att uppmuntra eller avskräcka från köp av tjänster med vissa egenskaper (t.ex. tjänster som tas emot via vissa anordningar eller härrör från aktörer som är etablerade i vissa områden).

Direktiv (EU) 2015/1535 omfattar inte hela skattelagstiftningen eller den finansiella lagstiftningen i medlemsstaterna. Det nämner bara *tekniska specifikationer, andra krav* eller *föreskrifter för tjänster* knutna till skattemässiga eller finansiella åtgärder som har som mål att ändra beteendet hos konsumenter eller mottagare av tjänster⁵⁷. Den skattemässiga eller finansiella åtgärden är som sådan inte föremål för undersökning av kommissionen eller medlemsstaterna. Kommissionens och de andra medlemsstaternas bedömning av åtgärden är begränsad till de tekniska specifikationerna eller andra krav eller föreskrifter för tjänster som den innehåller, och deras kommentarer eller detaljerade utlåtanden kan röra enbart aspekter som kan förhindra handel eller, när det gäller föreskrifter för tjänster, den fria rörligheten för tjänster eller tjänsteaktörers etableringsfrihet. Utkasten rörde också förmånen av specialbehandling när det gäller frysningsperioder (se artikel 7.4, eftersom ingen frysningsperiod föreskrivs för medlemsstaternas antagande av dessa texter (se kapitel II avsnitt III nedan).

Det bör understrykas att lagstiftningsförslag som innehåller ”skattemässiga eller finansiella åtgärder” i den mening som avses i direktiv (EU) 2015/1535 måste anmälas enligt detta direktiv, även om de aktuella åtgärder även utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget, då de också måste anmälas till kommissionen enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget, innan dessa åtgärder genomförs.

Åtgärder som är knutna till de nationella socialförsäkringssystemen är också undantagna (t.ex. föreskrifter om att ett läkemedel endast kan återbetalas på villkor att det har en viss typ av förpackning).

Nationella lagar och andra författningar som syftar till att förbjuda tillverkning, import, saluföring och användning av en produkt eller, för informationssamhällets tjänster, förbjuda tillhandahållande eller användning av en tjänst eller etablering av en tjänsteleverantör anses vara tekniska föreskrifter i den mening som avses i anmälningsskyldigheten enligt direktiv (EU) 2015/1535, utöver de tekniska föreskrifterna, de andra kraven och föreskrifterna för tjänster som medför rättsligt och faktiskt tvingande krav.

För att hamna inom denna fjärde kategori tekniska föreskrifter avseende ett förbud mot bland annat användning måste åtgärderna ha en omfattning som går långt bortom en begränsning av vissa möjliga användningar av produkten eller tjänsten i fråga och de får inte vara begränsade till en ren inskränkning av deras användning. Den kategorin tekniska föreskrifter är särskilt avsedd

⁵⁷ Mål C-711/19, Admiral Sportwetten m.fl., EU:C:2020:812.

att omfatta nationella åtgärder som endast medger användning i rent marginell utsträckning för ändamål som rimligen kan förväntas för produkterna i fråga^{58 59}.

Sådana förbud utgör så att säga den ultimata formen av tekniska föreskrifter. Om de inte kan motiveras enligt artikel 36 eller 52 i EUF-fördraget eller är proportionerliga i förhållande till grundläggande krav i den mening som avses i EU-domstolens rättspraxis utgör de först och främst hinder mot den fria rörligheten för varor och tjänster och mot etableringsfriheten inom unionen⁶⁰.

”Här omfattas de tekniska föreskrifter som antas av de myndigheter som utsetts av medlemsstaterna och som finns upptagna i en förteckning som upprättas och i förekommande fall uppdateras av kommissionen inom ramen för den kommitté som avses i artikel 2.

Samma förfarande ska användas vid ändring av förteckningen.”

Förteckningen över myndigheter som avses i denna punkt ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*⁶¹.

”g) utkast till teknisk föreskrift: texten till en teknisk specifikation eller ett annat krav eller en föreskrift för tjänster, inbegripet de administrativa bestämmelser, som har utarbetats i syfte att anta den eller att senare få den antagen som en teknisk föreskrift och som befinner sig på ett sådant förberedande stadium att väsentliga ändringar fortfarande kan göras.”

I denna punkt definieras begreppet *utkast till teknisk föreskrift*. För att anses vara ett utkast måste den tekniska föreskriften vara i ett förberedande stadium då ”väsentliga ändringar” av texten kan göras.

I förfarandet för att tillhandahålla information enligt direktivet på området för tekniska föreskrifter anges att kommissionen och medlemsstaterna efter att undersökningen av utkast som har skickats till dem har slutförts kan begära att tillsynsmyndigheten ändrar text som anses strida mot reglerna på den inre marknaden.

Det åvilar varje medlemsstat att i enlighet med sin lagstiftningsprocess besluta i vilket stadium dess utkast till tekniska föreskrifter ska skickas till kommissionen, så länge som det är möjligt att göra betydande ändringar.

I detta avseende måste det noteras att en nationell åtgärd som, utan att lägga till nya eller ytterligare specifikationer, reproducerar eller ersätter befintliga tekniska föreskrifter som, om de antas efter ikraftträdandet av direktiv 83/189/EEG har anmälts till kommissionen på rätt sätt, inte kan betraktas som ett *utkast till teknisk föreskrift* i den mening som avses i artikel 1 g i direktiv (EU) 2015/1535 och därför som föremål för anmälningsskyldigheten⁶².

Punkterna 2–6 i artikel 1 i direktivet innehåller följande undantag:

⁵⁸ Mål C-267/03, Lindberg, EU:C:2005:246, och mål C-144/16, Município de Palmela, EU:C:2017:76.

⁵⁹ Mål C-727/17, ECO-WIND Construction, EU:C:2020:393.

⁶⁰ Mål C-303/04, Lidl Italia, EU:C:2005:528.

⁶¹ Förteckning över myndigheter med skyldighet att anmäla förslag till tekniska föreskrifter (förutom medlemsstaternas regeringar) (Direktiv 98/34/EG, artikel 1.11) (EUT C 127, 31.4.2006, s. 14).

⁶² Dom av den 3 juni 1999, Colim, C-33/97, EU:C:1999:274, punkt 22.

”2. Detta direktiv omfattar inte

a) radiosändningar,

b) TV-sändningar enligt artikel 1.1 e i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU⁶³.

3. Detta direktiv ska inte tillämpas på föreskrifter om frågor som omfattas av unionsbestämmelser för teletjänster, som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG⁶⁴.”

I direktiv 2002/21/EG definieras elektronisk kommunikationstjänst som ”en tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät, däribland teletjänster och överföringstjänster i nät som används för rundradio, men inte tjänster i form av tillhandahållande av innehåll som överförs med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller utövande av redaktionellt ansvar över detta innehåll. Den omfattar inte de av informationssamhällets tjänster enligt definitionen i artikel 1 i direktiv 98/34/EG som inte helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät”.

”4. Detta direktiv ska inte tillämpas på föreskrifter om frågor som omfattas av unionsbestämmelser för finansiella tjänster, enligt den icke uttömmande uppräkningsen i bilaga II till detta direktiv.”

Orsaken till detta undantag från direktivets tillämpningsområde är identiskt med det tidigare nämnda, och beror på att dessa föreskrifter är en del av ett redan tillräckligt etablerat EU-regelverk.

I rent vägledande syfte lämnas en icke uttömmande förteckning över finansiella tjänster i bilaga II till direktiv (EU) 2015/1535.

”5. Med undantag av artikel 5.3 ska detta direktiv inte tillämpas på föreskrifter utfärdade av eller för reglerade marknader enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG⁶⁵, eller av eller för andra marknader eller organ som utför clearing eller betalning åt sådana marknader.”

Till följd av detta undantag omfattas de regler som upprättas av eller avseende reglerade marknader eller andra marknader eller organ som utför clearing eller betalningar åt sådana marknader inte av skyldigheten att lämna förhandsanmälan. Den enda skyldighet som dessa regler omfattas av, i den minimala insynens intresse, är anmälan ”i efterhand”, dvs. att de bör kommuniceras till kommissionen efter antagande på nationell nivå i enlighet med artikel 5.3, vilket – såsom anges i artikel 1.5 fjärde stycket – är den enda bestämmelsen i direktivet som gäller för dessa regler.

⁶³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EG av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, 15.4.2010, s. 1).

⁶⁴ Se fotnot 25.

⁶⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument (EUT L 145, 30.4.2004, s. 1), sedan 2 januari 2018 upphävt genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (EUT L 173, 12.6.2014, s. 349).

”6. Detta direktiv ska inte tillämpas på sådana åtgärder som medlemsstaterna anser nödvändiga enligt fördragen för att skydda personer, särskilt arbetstagare, vid användning av produkterna, förutsatt att dessa åtgärder inte påverkar produkterna.”

Denna bestämmelse förstärker en tanke som redan har uttryckts i artikel 1.1 c och d i direktivet, nämligen att tekniska specifikationer som påverkar produktens egenskaper omfattas.

KAPITEL II: FÖRFARANDET SOM GÄLLER FÖR TEKNISKA FÖRESKRIFTER

I. Överlämnande och spridning av information om utkast till tekniska föreskrifter och de möjliga reaktioner som står till kommissionens och medlemsstaternas förfogande

”Artikel 5

1. Om inte annat följer av artikel 7 ska medlemsstaterna omedelbart till kommissionen överlämna alla utkast till tekniska föreskrifter, såvida inte föreskriften utgör endast en överföring av den fullständiga texten till en internationell eller europeisk standard, då det är tillräckligt med information om den aktuella standarden. De ska också till kommissionen redovisa skälen till varför det är nödvändigt att utfärda en sådan teknisk föreskrift, om dessa skäl inte redan framgår av utkastet.

I förekommande fall ska medlemsstaterna, om detta inte redan skett vid ett tidigare tillfälle, samtidigt överlämna texterna till grundläggande lagar eller andra föreskrifter av väsentlig eller direkt betydelse till kommissionen, om kännedom om sådana texter är nödvändig för att bedöma verkningarna av utkastet till teknisk föreskrift.

Medlemsstaterna ska under de förutsättningar som anges i första och andra styckena i denna punkt till kommissionen överlämna utkastet till teknisk föreskrift ännu en gång om de gör ändringar i det som i väsentlig grad förändrar dess tillämpningsområde, förkortar den tid som ursprungligen tänkts för genomförandet, lägger till specifikationer eller andra krav eller skärper dessa.

Om avsikten med utkastet till teknisk föreskrift framför allt är att begränsa avsättningen eller användningen av ett kemiskt ämne, ett preparat eller en produkt, av hänsyn till folkhälsan eller av konsument- eller miljöskyddshänsyn, ska medlemsstaterna också överlämna antingen en sammanfattning av eller hänvisningar till alla relevanta uppgifter om ämnet, preparatet eller produkten i fråga och om kända och tillgängliga ersättningsprodukter, om sådana uppgifter finns tillgängliga, och ange vilka effekter åtgärden förväntas ha på folkhälsan och konsument- och miljöskyddet. Samtidigt ska en riskanalys lämnas in som utförts i enlighet med de principer som fastställs i den tillämpliga delen av avsnitt II.3 i bilaga XV till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006⁶⁶.

Kommissionen ska omedelbart underrätta de övriga medlemsstaterna om utkastet till teknisk föreskrift och alla dokument som lämnats in. Den kan även överlämna utkastet för utlåtande till den kommitté som avses i artikel 2 i detta direktiv och, om så är lämpligt, till den kommitté som är ansvarig för området i fråga.

När det gäller de tekniska specifikationer eller andra krav eller föreskrifter för tjänster som avses i artikel 1.1 f andra stycket led iii i detta direktiv, får kommissionens eller medlemsstaternas kommentarer eller detaljerade utlåtanden avse endast sådana aspekter som kan utgöra

⁶⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG (EUT L 396, 30.12.2006, s. 1).

handelshinder eller, när det gäller föreskrifterna för tjänster, den fria rörligheten för tjänster eller tjänsteaktörernas etableringsfrihet och inte skattemässiga eller finansiella aspekter.

2. Kommission och medlemsstaterna kan lämna synpunkter till den medlemsstat som har överlämnat ett utkast till teknisk föreskrift. Medlemsstaten ska så långt möjligt ta hänsyn till dessa då den tekniska föreskriften därefter utarbetas.

3. Medlemsstaterna ska utan dröjsmål till kommissionen överlämna den slutliga versionen av texten till en teknisk föreskrift.

4. Uppgifter som lämnas enligt denna artikel ska inte betraktas som konfidentiella om inte den medlemsstat som gör anmälan uttryckligen begär det. En sådan begäran ska vara motiverad.

Vid en sådan begäran får dock den kommitté som avses i artikel 2 och de nationella myndigheterna höra fysiska och juridiska personer inom den privata sektorn för att få sakkunnig rådgivning, om nödvändiga försiktighetsåtgärder vidtas.

5. Om utkast till tekniska föreskrifter utgör ett led i en åtgärd som på förslagsstadiet ska överlämnas till kommissionen enligt en annan unionsrättsakt, kan medlemsstaterna göra en anmälan i enlighet med punkt 1 inom ramen för den andra rättsakten, förutsatt att de formellt anger att denna anmälan också avser detta direktiv.

Att kommissionen inte tar ställning till ett utkast till teknisk föreskrift enligt detta direktiv påverkar inte vilka beslut som kan komma att fattas enligt andra unionsrättsakter.”

I artikel 5 räknas medlemsstaternas respektive kommissionens skyldigheter upp inom förfarandet för tillhandahållande av information på området för tekniska föreskrifter, och de möjliga reaktioner som står till deras förfogande, utöver reaktioner som avser frysningsperioder som ska iaktas innan de anmälda utkasten antas, vilka nämns i artikel 6 i direktivet.

Första steget: informationsskyldigheten

a) Medlemsstaternas skyldigheter

1. Allmänna regler

För att garantera insynen i nationella initiativ krävs i artikel 5 i direktivet att medlemsstaterna omedelbart underrättar kommissionen om alla utkast till tekniska föreskrifter som de planerar att anta.

Hela utkastet till rättsakt som innehåller utkastet till teknisk föreskrift måste skickas⁶⁷. Det är dock bara tekniska föreskrifter som är föremål för den skyldighet som rör frysningsperioden.

⁶⁷ Mål C-279/94, kommissionen/Italien, EU:C:1996:396; mål C-336/14, Ince, EU:C:2016:72; mål C-144/16, Município de Palmela, EU:C:2017:76.

När utkastet innefattar ett fullständigt införlivande av en internationell eller europeisk standard i den interna lagstiftningen kan medlemsstaten dessutom hänvisa till standarden i stället för att överlämna hela texten⁶⁸.

Vid tidpunkten för meddelandet måste den anmälände medlemsstaten också skicka grundläggande lagar och andra författningar till kommissionen för att ge det rättsliga sammanhanget för det anmälda utkastet och underlätta dess bedömning (t.ex. om det anmälda utkastet ändrar en grundtext)⁶⁹. Om dessa grundläggande lagar och andra författningar inte skickas kan kommissionen begära att få dem när den tar emot utkastet.

Denna skyldighet kompletteras av en skyldighet att anmäla de skäl som motiverar genomförandet av de föreslagna åtgärderna⁷⁰.

För att underlätta förståelsen och analysen av utkastet rekommenderas det också att medlemsstaterna uppger ytterligare juridisk eller ekonomisk information som ligger bakom motiveringen och påverkan av antagandet av den föreslagna tekniska föreskriften (konsekvensbedömning, statistik, ekonomiska uppgifter avseende marknaden för den berörda sektorn osv.).

Varje medlemsstat utser en central samordningspunkt med ansvar för att anmäla utkast till tekniska föreskrifter till kommissionen och för samordningen med fackministerierna på nationell nivå (en förteckning över dessa centrala samordningspunkter, så kallade kontaktpunkter, kan fås på webbsidan <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/sv/contact/>).

I praktiken medför meddelandet om ett utkast till teknisk föreskrift till kommissionen att ett anmälningsmeddelande om detta lämnas in till kommissionen.

Detta ”anmälningsmeddelande” innehåller sexton punkter, och var och en av dessa motsvarar en specifik upplysning som krävs. I punkt 16 måste den anmälände medlemsstaten exempelvis uppge huruvida utkastet omfattar aspekter som rör tekniska handelshinder (enligt WTO-avtalet om tekniska handelshinder) eller sanitära och fytosanitära aspekter.

Efter antagandet av det meddelade utkastet måste den anmälände medlemsstaten skicka den slutgiltiga texten till den tekniska föreskriften till kommissionen (se artikel 5.3 i direktivet). Kommissionen kommer du att vara i en sådan ställning att den när så är lämpligt kan beakta huruvida medlemsstaten har anpassat texten efter unionsrätten, för att vidta nödvändiga åtgärder.

Om medlemsstaten har antagit det anmälda utkastet utan att ta hänsyn till kommissionens eller de andra medlemsstaternas detaljerade utlåtanden om utkastet till teknisk föreskrift kan kommissionen inleda ett förfarande om fördragsbrott enligt artikel 258 i EUF-fördraget⁷¹.

⁶⁸ Denna hänvisning gör det möjligt för kommissionen och de medlemsstater som så önskar att utan svårighet erhålla texten till den standard som har gjorts obligatorisk.

⁶⁹ Mål C -145/97, kommissionen/Belgien, EU:C:1998:212.

⁷⁰ En undersökning av de skäl som har lagts fram visar att de oftast avser skyddet av personer eller djur, miljön, den allmänna säkerheten eller konsumentinformation.

⁷¹ I artikel 258 i EUF-fördraget (tidigare artikel 226) föreskrivs att ”[o]m kommissionen anser att en medlemsstat har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt fördragen, ska kommissionen avge ett motiverat utlåtande i ärendet efter att ha givit den berörda staten tillfälle att inkomma med sina synpunkter. Om den berörda staten inte rättar sig efter utlåtandet inom den tid som angivits av kommissionen, får denna föra ärendet vidare till Europeiska unionens domstol”.

Medlemsstaterna kan själva hänskjuta ärendet till kommissionen, enligt artikel 259 i EUF-fördraget, för att inleda ett förfarande om fördragsbrott vid EU-domstolen mot en medlemsstat som de anser har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter⁷².

2. *Specialfall*

2.1. *En enda anmälan giltig för flera unionsrättsakter.*

Parallellt med anmälningsförfarandet enligt direktiv (EU) 2015/1535 föreskrivs en anmälningsskyldighet i ett antal andra EU-rättsakter. För att underlätta medlemsstaternas och kommissionens arbete i händelse av överlappande anmälningsförfaranden, dvs. när flera unionsrättsakter kräver att medlemsstaten anmäler samma text i utkaststadiet, har ett förfarande med en enda kontaktpunkt införts.

Medlemsstater kan göra en enda anmälan, men de måste vid tidpunkten för anmälan (enligt punkt 7 i anmälningsmeddelandet) uppge alla specifika unionsrättsakter som det anmälda utkastet också ska anses gälla.

Efter den officiella underrättelsen om att anmälan är giltig för flera EU-förfaranden undersöks det nationella utkastet därmed utifrån sina egna meriter på grundval av varje unionsrättsakt som det hänvisar till, och är föremål för kommissionens utlåtande under varje förfarande.

Det är därför frånvaron av kommissionens reaktion på ett sådant textutkast under direktiv (EU) 2015/1535 inte påverkar ”vilka beslut som kan komma att fattas enligt andra unionsrättsakter” (se artikel 5.5 andra stycket).

2.2. *Grundläggande lagstiftning redan skickad.* Med samma hänsyn till effektivitet är medlemsstaterna undantagna från skyldigheten att skicka texten i grundläggande lagar och andra författningar avseende ett utkast till teknisk föreskrift till kommissionen, om denna text redan har skickats i ett tidigare meddelande.

Det är exempelvis fallet när utkastet till teknisk föreskrift syftar till att ändra en teknisk föreskrift som har anmälts tidigare.

Den anmälande medlemsstaten måste i punkt 10 i anmälningsmeddelandet ange referenserna och anmälningsnumren till de grundläggande texterna.

⁷² I artikel 259 i EUF-fördraget (tidigare artikel 227) föreskrivs att ”[e]n medlemsstat som anser att en annan medlemsstat har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt fördragen får anhängiggöra ärendet vid Europeiska unionens domstol.

Innan en medlemsstat väcker talan mot en annan medlemsstat på grund av ett påstått åsidosättande av en skyldighet enligt fördragen, ska den lägga fram saken för kommissionen.

Kommissionen ska avge ett motiverat utlåtande efter det att var och en av de berörda staterna beretts tillfälle att skriftligen och muntligen lägga fram sin egen sak och yttra sig över vad motparten anfört.

Om kommissionen inte yttrat sig inom tre månader efter det att saken lagts fram för den, ska detta inte hindra att ärendet anhängiggörs vid domstolen.”

2.3. **Ytterligare dokumentation.** Omvänt föreskrivs en skyldighet i direktivet för medlemsstaterna när det gäller utkast till tekniska föreskrifter som är utformade för att begränsa saluföringen eller användningen av en kemisk substans, preparat eller produkt av skäl som rör folkhälsan, konsumentskydd eller miljön (jfr artikel 5.1 fjärde stycket).

För sådana utkast måste medlemsstaterna lämna en sammanfattning av eller referenser till alla relevanta fakta som är tillgängliga om den aktuella kemiska substansen, preparatet eller produkten och alla kända substitut, åtgärdens förutsebara effekter och resultaten av riskanalysen.

I detta avseende preciserar direktivet att analysen måste utföras i enlighet med de allmänna principer som föreskrivs i Reachförordningen⁷³.

2.4. **Ny anmälan.** Medlemsstaterna måste lämna en ny anmälan om ett utkast som redan har undersökts enligt bestämmelserna i direktivet, om de har gjort betydande ändringar av texten under tiden.

I artikel 5.1 tredje stycket föreskrivs att ändringar som görs av texten anses vara betydande om de har till effekt att ändra dess tillämpningsområde, förkorta den tidtabell som ursprungligen angavs för dess genomförande⁷⁴, lägga till specifikationer eller krav⁷⁵ eller göra de sistnämnda mer restriktiva.

Det bör betonas att anmälan inte är nödvändig vid en enkel upprepning av bestämmelser som redan gäller (exempelvis vid konsolidering) och som saknar rättslig verkan eller, naturligtvis, i de fall som föreskrivs i artikel 7 i direktivet (t.ex. integrering i texten av anmärkningar från kommissionen i ett detaljerat utlåtande⁷⁶, se nedan).

b) Kommissionens skyldigheter

När kommissionen har fått anmälan om ett nytt utkast till teknisk föreskrift måste den överföra all information som har kommunicerats av den anmälade medlemsstaten till alla de andra medlemsstaterna (artikel 5.1 femte stycket i direktivet).

Denna kommunikation av information gör att alla medlemsstaterna kan vara fullt involverade i det övervakningsförfarande som föreskrivs i direktivet.

Kommissionen placerar också de anmälda utkasten och deras översättningar på sin webbplats⁷⁷, som erbjuder alla de ekonomiska aktörerna på den inre marknaden möjlighet att ta del av och uttrycka sina åsikter om utkast till nationell lagstiftning, utom om den anmälade medlemsstaten

⁷³ Europaparlamentets och rådets förordning 1907/2006 av den 18 december 2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet (EUT L 396, 30.12.2006, s. 1).

⁷⁴ I mål C-307/13, Ivansson m.fl., EU:C:2014:2058, uppgav domstolen att det datum som slutgiltigt valdes av de nationella myndigheterna för en nationell åtgärds ikraftträdande omfattas av kommissionens skyldighet, som föreskrivs i artikel 8.1 andra stycket i direktiv 98/34 (nu artikel 5.1 i direktiv (EU) 2015/1535), när en ändring av tidtabellen för genomförandet av denna nationella åtgärd i praktiken gjordes och var av betydande art, vilket är den nationella domstolens uppgift att bekräfta.

⁷⁵ Mål C-317/92, kommissionen/Tyskland, EU:C:1994:212.

⁷⁶ Mål C-26/11, Belgische Petroleum Unie m.fl., EU:C:2013:44.

⁷⁷ <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris>

i enlighet med artikel 5.4 i direktivet uttryckligen begär att den information som kommuniceras till kommissionen i undantagsfall bör behandlas som konfidentiell med avseende på ekonomiska aktörer och lämnar en motivering till denna begäran.

Sekretessen, som ges genom artikel 5.4 i direktivet, för anmälda utkast till tekniska föreskrifter bör åberopas i undantagsfall, eftersom den avviker från principen om öppenhet. Kommissionen övervakar noggrant medlemsstaternas användning av konfidentiella anmälningar enligt artikel 5.4 i direktivet och vidtar de nödvändiga åtgärderna vid misstänkt missbruk av denna bestämmelse⁷⁸. Såsom krävs enligt artikel 5.4 i direktivet måste sådana begäranden vara motiverade. Kommissionen inkluderar dessa skäl i databasen TRIS. Vidare görs viss grundläggande information om den anmälda åtgärden alltid tillgänglig i databasen TRIS, exempelvis åtgärdens titel.

Enligt direktivet får kommissionen lämna in utkastet till ständiga kommittén eller ”till den kommitté som är ansvarig för området i fråga” för ett utlåtande (artikel 5.1 femte stycket i direktivet). De sistnämnda är kommittéer som omfattar sektorsrelaterade direktiv, exempelvis kommittén för bedömning av överensstämmelse och marknadsövervakning inom teleområdet, inrättad genom direktiv 99/5/EG⁷⁹ för radioutrustning.

I praktiken är kommissionen ansvarig för att hantera förfarandet för att tillhandahålla information på området för tekniska föreskrifter. Hela förfarandet, inbegripet reaktionerna på de anmälda utkasten, är baserat på ett system med elektroniskt datautbyte, som överförs i enlighet med en nomenklatur som har fastställts av kommissionen.

Generaldirektoratet för inre marknaden, industri, entreprenörskap samt små och medelstora företag fungerar som central punkt för mottagandet av alla meddelanden, texter och anmälningar som lämnas av medlemsstaterna, oberoende av området för utkastet till föreskrift (mekanik, livsmedel och jordbruksprodukter, transport, anläggningsprodukter, informationssektorns tjänster osv.). Efter mottagandet kommuniceras det anmälda utkastet samtidigt till alla kommissionens avdelningar som kan vara berörda av den anmälda åtgärden baserat på deras specifika eller horisontella ansvar.

Det utkast som sprids under förfarandet skickas också av kommissionen till alla medlemsstater, först på den anmälande medlemsstatens språk och därefter i form av översättningar till alla eller en del av unionens officiella språk (på begäran och beroende på utkastets längd).

Andra steget: möjliga reaktioner från kommissionen och medlemsstaterna

Under de tre månaderna efter anmälan om ett utkast (den här tidsperioden motsvarar den frysperiod som nämns i artikel 6.1) undersöker kommissionen och medlemsstaterna det anmälda utkastet till text för att bedöma dess förenlighet med EU-rätten, särskilt med artiklarna 34 och 36, 49 och 56 i EUF-fördraget, men också med den sektorsrelaterade sekundärlagstiftning

⁷⁸ Se i detta avseende ombudsmannens beslut i mål 2204/2018/TE.

⁷⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/5/EG av den 9 mars 1999 om radioutrustning och teleterminalutrustning och om ömsesidigt erkännande av utrustningens överensstämmelse, EGT L 91, 7.4.1999, s. 1, upphävd genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/53/EU av den 16 april 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av radioutrustning (EUT L 153, 22.5.2014, s. 62).

som är inblandad, och för att vid behov nå ett beslut om dess överensstämmelse med de berörda bestämmelserna.

Resultaten av denna utvärdering kan ge upphov till två typer av reaktioner från kommissionen och medlemsstaterna (kommissionen har dessutom ett särskilt alternativ: Att skjuta upp antagandet av utkastet som ett resultat av harmoniseringsarbetet, vilket kommer att undersökas nedan i kommentarerna till artikel 6 i direktivet. De olika reaktionerna är följande:

1. Kommissionen och/eller medlemsstaterna kan besluta att utkastet till teknisk föreskrift inte är av en sådan art att det utgör hinder mot den fria rörligheten för varor, det fria tillhandahållandet av informationssamhällets tjänster och etableringsfriheten för tjänsteaktörer.

I det här fallet reagerar varken kommissionen eller medlemsstaterna under tremånadersperioden⁸⁰. I slutet av den här tidsperioden kan den anmälade medlemsstaten anta sitt utkast till teknisk föreskrift, utan några ytterligare skyldigheter än att kommunicera den definitiva texten i den tekniska föreskriften (artikel 5.3 i direktivet) till kommissionen.

Denna rättighet utesluter dock inte ett senare ingripande av kommissionen, utanför förfarandet enligt direktiv (EU) 2015/1535, om föreskriften som slutligen antas visar sig strida mot EUF-fördraget eller sekundär EU-lagstiftning.

2. Kommissionen och medlemsstaterna kan skicka kommentarer eller ett detaljerat utlåtande till den medlemsstat som anmälde utkastet till teknisk föreskrift.

EU:s medlemsstater deltar i förfarandet på precis samma sätt som kommissionen. De kan ge kommentarer och detaljerade utlåtanden om alla anmälda utkast till tekniska föreskrifter.

Kommentarer skickas exempelvis när den anmälda texten, trots att den stämmer överens med EU-rätten, ger upphov till frågor om tolkning eller kräver detaljer om arrangemanget för genomförandet. De kan också ge en övergripande bedömning av åtgärden, med beaktande av de allmänna principerna i EU-rätten och politik som genomförs i detta sammanhang, eller informera medlemsstaten om dess framtida skyldigheter när det gäller handlingar som ska antas på EU-nivå.

I direktivet föreskrivs att medlemsstaterna ska ta hänsyn till kommentarer ”så långt möjligt” (artikel 5.2). Medlemsstaterna tar dock vanligen hänsyn till de kommentarer som de tar emot.

Enligt direktivet har den anmälade medlemsstaten ingen formell skyldighet att svara på de kommentarer som tas emot. I praktiken gör medlemsstaterna ibland det på frivillig basis.

Detaljerade utlåtanden (nämns senare, tillsammans med sina konsekvenser, i artikel 6 i direktivet) skickas av kommissionen eller medlemsstaterna när de anser att utkastet till planerad åtgärd, om det antas, skulle skapa hinder för den fria rörligheten för varor, friheten att tillhandahålla informationssamhällets tjänster eller etableringsfriheten för ovan nämnda tjänsteaktörer inom den inre marknaden. Dessa detaljerade utlåtanden har som mål att uppnå en ändring av den föreslagna åtgärden, för att avlägsna resulterande hinder av sådana friheter vid källan, och har som effekt att förlänga frysningsperioden med tre (för produkter) eller en (för informationssamhällets tjänster) ytterligare månader.

⁸⁰ Trots att det inte skickas till den anmälade medlemsstaten är beslutet att inte följa upp anmälan ett formellt beslut av kommissionen.

Dessa frågor rör utkastets olagliga karaktär när det gäller unionsrätten, genom ett åsidosättande av artiklarna 34, 49 eller 56 i EUF-fördraget eller av sekundär EU-lagstiftning. De vanligaste åsidosättanden som upptäcks inom ramen för anmälningsförfarandet rör nationella regler i strid mot artiklarna 34, 49 eller 56 i EUF-fördraget och/eller de viktigaste bestämmelserna i den sekundära EU-rätten avseende fri rörlighet för varor eller informationssamhällets tjänster, framför allt på grund av att en del av bestämmelserna i utkastet inte är nödvändiga eller att de är oproportionerliga i förhållande till det mål som eftersträvas, i strid mot det krav som har angetts av EU-domstolen med avseende på undantagen från de grundläggande friheterna på den inre marknaden på ett icke-harmoniserat område.

Ett detaljerat utlåtande får under inga omständigheter utfärdas mot utkast till föreskrifter som inför tillverkningsförbud men inte utgör ett potentiellt hinder mot den fria rörligheten för varor (artikel 7.2 i direktivet).

Medlemsstaterna ska svara på detaljerade utlåtanden som riktas till dem av kommissionen eller andra medlemsstater. Den medlemsstat som ett sådant utlåtande är riktat till måste särskilt informera kommissionen eller de andra medlemsstaterna om de åtgärder som den har för avsikt att vidta (återtagande av den omtvistade texten, motivering för att behålla den eller ändring av vissa bestämmelser för att göra dem förenliga med reglerna på den inre marknaden).

Trots att direktivet inte preciserar den tid som tillåts för svaret är det dock önskvärt att ett svar lämnas så snart som möjligt i effektivitetens intresse, helst under frysningsperioderna på sex eller fyra månader, för varor respektive informationssamhällets tjänster.

Kommissionen ska i sin tur kommentera de åtgärder som planeras av medlemsstaterna som svar på dess detaljerade utlåtande, för att låta medlemsstaten veta om dessa åtgärder är lämpliga för att avskaffa hindren för den fria rörligheten för varor, den fria tillhandahållandet av informationssamhällets tjänster eller etableringsfriheten för tjänsteaktörerna ovan, som kan vara en följd av textens antagande, eller om den motivering som lämnas för att behålla texten är godtagbar.

Om kommissionen anser att svaret på dess detaljerade utlåtande är otillfredsställande kan den, om utkastet faktiskt antas utan de nödvändiga ändringarna, inleda det förfarande som avses i artikel 258 i EUF-fördraget. På liknande sätt har medlemsstaten, om en annan medlemsstat antar det anmälda utkastet utan att uppfylla EU-rätten, rätt att inleda ett förfarande om fördragsbrott som föreskrivs i artikel 259 i EUF-fördraget.

När det gäller de tekniska specifikationer, andra krav eller föreskrifter för tjänster som är kopplade till skattemässiga eller finansiella åtgärder föreskrivs i artikel 5.1 sista stycket i direktiv (EU) 2015/1535 att kommentarerna och de detaljerade utlåtandena endast får avse aspekter som kan skapa hinder för den fria rörligheten för varor eller, när det gäller föreskrifter för tjänster, den fria rörligheten för tjänster eller tjänsteaktörernas etableringsfrihet och inte skattemässiga eller finansiella aspekter. Medlemsstaternas skattebefogenheter granskas därmed inte i detta avseende. Dessa utkast gynnas också av specialbehandling när det gäller frysningsperioder (se artikel 7.4, eftersom ingen frysningsperiod föreskrivs för medlemsstaternas antagande av dessa texter.

3. Kommissionen kan tillkännage ett EU-harmoniseringsinitiativ som rör den föreslagna nationella åtgärden eller dess slutsats att ett sådant initiativ finns. Konsekvenserna av denna reaktion, som exklusivt kan användas av kommissionen, beskrivs i artikel 6.3, 6.4 och 6.5 i direktivet (se nedan).

II. Skyldigheten att iaktta frysningsperioden

”Artikel 6

1. Medlemsstaterna får inte anta ett utkast till teknisk föreskrift före utgången av tre månader från den tidpunkt då kommissionen mottog informationen enligt artikel 5.1.

2. Från den tidpunkt då kommissionen mottog informationen enligt artikel 5.1 får medlemsstaterna inte anta

- ett utkast till teknisk föreskrift i form av en frivillig överenskommelse enligt artikel 1.1 f andra stycket led ii innan fyra månader har gått,*
- något annat utkast till teknisk föreskrift, med undantag av utkast som gäller tjänster, innan sex månader har gått, om inte annat föreskrivs i punkterna 3, 4 och 5 i denna artikel,*

om kommissionen eller någon annan medlemsstat inom tre månader från samma tidpunkt inkommer med ett detaljerat utlåtande enligt vilket den planerade åtgärden kan skapa hinder för varornas fria rörlighet på den inre marknaden,

- något utkast till föreskrift som gäller tjänster innan fyra månader har gått, om inte annat föreskrivs i punkterna 4 och 5, om kommissionen eller någon annan medlemsstat inom tre månader från samma tidpunkt inkommer med ett detaljerat utlåtande enligt vilket den planerade åtgärden kan skapa hinder för tjänsternas fria rörlighet eller för tjänsteaktörernas etableringsfrihet på den inre marknaden.*

När det gäller utkast till föreskrifter för tjänster får inte de detaljerade utlåtandena från kommissionen eller medlemsstaterna strida mot de kulturpolitiska åtgärder, särskilt på det audiovisuella området, som en medlemsstat kan anta, i enlighet med unionsrätten och med beaktande av den språkliga mångfalden, medlemsstaternas nationella och regionala särart samt deras kulturarv.

Den berörda medlemsstaten ska underrätta kommissionen om vilka åtgärder den planerar att vidta med anledning av sådana detaljerade utlåtanden. Kommissionen ska yttra sig över dessa åtgärder.

Vad avser föreskrifter för tjänster ska den berörda medlemsstaten i förekommande fall ange varför de detaljerade utlåtandena inte kan beaktas.”

Artikel 6 rör tiden för anmälningsförfarandet. Den dag då kommissionen tar emot utkastet till teknisk föreskrift som meddelas av en medlemsstat och alla de begärda handlingarna är signalen för början av en tidsperiod då den berörda medlemsstaten är strikt skyldig att inte anta utkastet i fråga.

Den här tidsperioden kallas för frysningsperioden.

Den tremånadersperiod som avses i artikel 6.1 är den ursprungliga frysningsperioden. Den representerar den tidsperiod som anses vara nödvändig för att kommissionen och de andra medlemsstaterna ska kunna undersöka det anmälda utkastet till text och reagera på det vid behov⁸¹.

Utöver den här tidsperioden kan en ytterligare frysningsperiod sättas igång och dess längd beror på den anmälda textens art och typen av reaktion från kommissionen eller de andra medlemsstaterna. Kommentarer som skickas till medlemsstaterna förlänger inte den ursprungliga frysningsperioden på tre månader, men detsamma gäller inte för detaljerade utlåtanden som skickas av kommissionen eller de andra medlemsstaterna.

I händelse av ett detaljerat utlåtande som avser ett frivilligt avtal eller utkast till föreskrifter för informationssamhällets tjänster föreskrivs i direktivet att medlemsstaterna måste iaktta en frysningsperiod på fyra månader (artikel 6.2). Det lägger bara till en månad till den ursprungliga frysningsperioden.

Frysningsperioden förlängs till sex månader för alla andra utkast som är föremål för ett detaljerat utlåtande.

Uppskjutning av utkastets antagande:

”Artikel 6

[...]

3. Medlemsstaterna får inte anta ett utkast till teknisk föreskrift, med undantag av utkast till föreskrifter som gäller tjänster, före utgången av tolv månader från den tidpunkt då kommissionen mottog informationen enligt artikel 5.1 i detta direktiv om kommissionen inom tre månader från samma tidpunkt tillkännager sin avsikt att föreslå eller anta ett direktiv, en förordning eller ett beslut i fråga i enlighet med artikel 288 i EUF-fördraget.

4. Medlemsstaterna får inte anta ett utkast till teknisk föreskrift före utgången av tolv månader från den tidpunkt då kommissionen mottog informationen enligt artikel 5.1 i detta direktiv om kommissionen inom tre månader från samma tidpunkt meddelar att den konstaterat att utkastet till teknisk föreskrift rör en fråga som redan täcks av ett förslag till ett direktiv, en förordning eller ett beslut som förelagts Europaparlamentet och rådet i enlighet med artikel 288 i EUF-fördraget.

5. Om rådet antar en ståndpunkt vid första behandlingen under den frysningsperiod som anges i punkterna 3 och 4 ska perioden förlängas till 18 månader, om inte annat följer av punkt 6.”

I punkterna 3, 4 och 5 i artikel 6 föreskrivs mycket längre frysningsperioder till följd av den uppskjutning som föreskrivs av kommissionen – och enbart av kommissionen – efter en granskning av utkastet. Medlemsstaten ska skjuta upp antagandet av ett utkast i 12 eller 18 månader om harmonisering inom EU ska ske eller redan pågår på området.

⁸¹ Undantag är följande: a) brådskande fall, b) medlemsstaternas lagar och andra författningar som förbjuder tillverkning, så länge de inte utgör hinder för den fria rörligheten för varor (se artikel 7.2), c) tekniska specifikationer eller andra krav knutna till finansiella eller skattemässiga åtgärder (se artikel 7.4).

Den här reaktionen, den allvarigaste konsekvensen för medlemsstaterna när det gäller tid, har till syfte att förhindra att det anmälda utkastet har negativ påverkan på en harmoniseringsprocess för lagstiftning som har börjat på unionsnivå.

Uppskjutningen av antagandet av ett utkast till nationell föreskrift kan föreskrivas av kommissionen i tre specifika fall:

1. Punkt 3 rör det första fallet: kommissionen tillkännager sin avsikt att föreslå eller anta ett direktiv, en förordning eller ett beslut (med andra ord någon av de bindande unionsrättsakterna enligt artikel 288 i EUF-fördraget) på samma ämne som texten i utkastet till teknisk föreskrift.

I den här punkten preciseras inte vad som menas med ”avsikt” att föreslå, men den rör en avsikt som har meddelats uttryckligen, exempelvis genom inkludering i kommissionens årliga lagstiftningsprogram.

Medlemsstaterna måste sedan iaktta en frysningsperiod på 12 månader.

På området för informationssamhällets tjänster kan kommissionen inte kräva att ett utkast skjuts upp enbart genom att uppge sin avsikt att föreslå eller anta en bindande unionsrättsakt som hör samman med föremålet för texten. Det faktum att kommissionen håller på att upprätta en unionsrättsakt räcker inte för att motivera en frysningsperiod på 12 månader för den berörda medlemsstaten.

2. I det andra fallet (punkt 4) kommer kommissionen fram till att det anmälda utkastet till teknisk föreskrift rör en fråga som omfattas av ett förslag till direktiv, förordning eller beslut som har lagts fram för Europaparlamentet och rådet.

I detta fall måste den anmälande medlemsstaten, precis som i det föregående fallet, iaktta en frysningsperiod på 12 månader. Tvärtemot det föregående fallet gäller denna effekt också på området för informationssamhällets tjänster.

3. I punkt 5 föreskrivs det tredje specifika fallet, då rådet antar en gemensam ståndpunkt under den uppskjutningsperiod på tolv månader som införs i de två tidigare situationerna. I det här fallet föreskrivs i direktivet att den frysningsperiod som åläggs medlemsstaterna förlängs till 18 månader.

Det bör betonas att den ”gemensamma ståndpunkt” som avses i denna punkt representerar ett stadium i unionens lagstiftningsprocess under det ordinarie lagstiftningsförfarandet (tidigare kallat medbeslutande)⁸². I det här förfarandet föreskrivs en andra behandling av texten av Europaparlamentet när rådet ändrar Europaparlamentets ståndpunkt, vilket förklarar behovet av att förlänga frysningsperioden.

”6. De skyldigheter som anges i punkterna 3, 4 och 5 ska upphöra att gälla om

⁸² Infört genom Maastrichtfördraget 1992. Dess användning utvidgades 1999. Vid antagandet av Lissabonfördraget döptes medbeslutande om till ordinarie lagstiftningsförfarande och det blev det huvudsakliga beslutsförfarandet som användes för antagande av EU-lagstiftning (artiklarna 289 och 294 i EUF-fördraget).

- a) *kommissionen meddelar medlemsstaterna att den inte längre avser att föreslå eller anta en bindande rättsakt,*
- b) *kommissionen meddelar medlemsstaterna att den återtagit sitt förslag eller utkast, eller*
- c) *Europaparlamentet och rådet eller kommissionen antagit en bindande rättsakt.”*

Punkt 6 rör utgången av den frysningsperiod som åläggs medlemsstaten om antagandet av ett utkast till teknisk föreskrift skjuts upp av kommissionen.

Eftersom längden på den process som kommer att leda fram till det slutgiltiga godkännandet av unionslagstiftning är osäker använder kommissionen detta instrument med försiktighet.

När en åtgärd som planeras eller pågår på unionsnivå inte ger resultat är det logiskt att de skyldigheter att iaktta frysningsperioder som åläggs genom punkterna 3, 4 och 5 upphör så att medlemsstaterna kan slutföra det uppskjutna lagstiftningsarbetet på nationell nivå och anta den tekniska föreskriften.

Dessa skyldigheter att iaktta frysningsperioder upphör också när rådet och parlamentet eller kommissionen antar den tillkännagivna bindande unionsrättsakten.

Förfarandet vid brådskande fall:

”Artikel 6

[...]

7. Punkterna 1-5 skall inte tillämpas i de fall då en medlemsstat

a) av brådskande skäl, på grund av allvarliga och oförutsebara händelser som gäller folkhälsan, djurskyddet, skyddet av växter eller den allmänna säkerheten samt, när det gäller föreskrifter för tjänster, även den allmänna ordningen, särskilt skyddet av minderåriga, måste utarbeta tekniska föreskrifter på mycket kort tid i syfte att omedelbart anta dem och sätta dem i kraft utan att samråd är möjligt, eller

b) av brådskande skäl, på grund av en allvarlig situation som gäller skyddet för det finansiella systemets säkerhet och integritet, särskilt skyddet för sparare, investerare och försäkringstagare, omedelbart måste anta och sätta i kraft föreskrifter för finansiella tjänster.

Medlemsstaten ska i den information som avses i artikel 5 ange skälen till att de ifrågavarande åtgärderna brådskar. Kommissionen ska så snart som möjligt yttra sig om informationen. Den ska vidta lämpliga åtgärder om detta förfarande missbrukas. Kommissionen ska regelbundet informera Europaparlamentet.”

I den här punkten föreskrivs att frysningsperioderna inte gäller när en medlemsstat som svar på en brådskande, allvarlig och oförutsebar situation, exempelvis en naturkatastrof (behovet av att skydda människor, atmosfären, jord eller vatten), en epidemi osv. är skyldig att framställa tekniska föreskrifter för omedelbart antagande, utan att ha tid för samråd med kommissionen och de andra medlemsstaterna i förväg. Det är exempelvis fallet när en medlemsstat reglerar kontrollen av eller

förbudet mot nya typer av narkotika, psykotropiska substanser, eller läkemedel eller vidtar åtgärder för att bekämpa terrorism.

När det gäller föreskrifter för tjänster kan medlemsstaterna även åberopa klausulen om brådskande fall av brådskande skäl som orsakas av allvarliga och oförutsebara omständigheter som rör den allmänna ordningen, framför allt skyddet av minderåriga. Begreppet avspeglar den särskilda vikt som unionslagstiftaren lägger vid skyddet av minderåriga i samband med informationssamhällets tjänster. Brådskande har accepterats exempelvis för utkast till åtgärder som rörde skyddet av internetanvändare mot webbplatser som uppviglar eller godkänner terroristhandlingar och webbplatser som sprider olagliga pornografiska bilder, samt utkast till föreskrifter för samarbetsarrangemanget mellan tjänsteleverantörer som tillhandahåller krypterad kommunikation och nationella organ som är behöriga att samla hemlig information i samband med den så kallade Islamiska statens expansion.

Klausulen för brådskande fall kan också åberopas i samband med regler som rör finansiella tjänster, av brådskande skäl som orsakas av allvarliga omständigheter i samband med skyddet av det finansiella systemets säkerhet och integritet, framför allt skyddet av insättare, investerare och försäkrade personer. Den här speciella och mindre strikta formen av klausul för brådskande fall föreskrivs enbart på området för informationssamhällets finansiella tjänster i samband med vissa risker och krav som är specifika för den här sektorn.

De här exceptionella omständigheterna befriar inte medlemsstaten från skyldigheten att informera kommissionen om de planerade åtgärderna och tydligt motivera sin begäran om brådskande behandling vid den tidpunkt då utkastet till text kommuniceras. I punkt 12 i anmälningssmeddelandet måste den anmälande medlemsstaten på grundval av de begränsade kriterierna och det allmänintresse som nämns i direktivet om den brådskande situationen uppge orsakerna till att den inte kan vänta på den tre månader långa frysningsperioden innan den antar utkastet till teknisk föreskrift.

Kommissionen måste bedöma om användningen av det brådskande förfarandet är motiverad och lämna sina synpunkter på meddelandet så snart som möjligt.

I praktiken utför kommissionen en mycket grundlig analys av de orsaker som uppges, på grundval av de två kriterierna i artikel 6.7, det vill säga hur allvarlig situationen är och (utom för finansiella tjänster) hur oförutsebar den är, med hänsyn till det allmänintresse som nämns i denna artikel. De två kriterierna (grad av allvar och oförutsebarhet) är kumulativa. Det brådskande antagandet ska, beroende på omständigheterna, vara nödvändigt för skyddet av folkhälsan eller den allmänna säkerheten, skyddet av djur eller bevarandet av växter och för föreskrifter för tjänster, även för den allmänna ordningen, särskilt skyddet av minderåriga, skyddet av det finansiella systemets säkerhet och integritet, särskilt skyddet av insättare, investerare och försäkrade personer.

Om kommissionen anser att dessa kriterier är uppfyllda avvisar den begäran om brådskande behandling och frysningsperioden börjar från dagen för anmälan. Omvänt kan kommissionen acceptera ansökan om det här förfarandet.

Som illustration kan varken tidsfristen för att införa ett direktiv eller förfaranden vid EU-domstolen anses vara oförutsedda omständigheter i den mening som avses i artikel 6.7 i direktivet. Det brådskande förfarandet avvisas också när motiveringen är baserad på rent ekonomiska skäl eller den politiska agendan före ett val. Det är viktigt att påminna om att artikel 6.7 i direktivet

utgör ett undantag från medlemsstaternas skyldighet att efterleva de frysningsperioder som föreskrivs i artikel 6.1–6.5. Därför är den föremål för en strikt tolkning⁸³.

Beslutet om det brådskande förfarandet påverkar inte kommissionens bedömning av den tekniska föreskriften i sak, närmare bestämt analysen av huruvida det anmälda utkastet eller den vidtagna åtgärden är förenlig med EU-rätten.

Om åtgärder antas för vilka begäran om brådskande behandling har avvisats, utan att frysningsperioden har iakttagits, kan kommissionen inleda det förfarande om fördragsbrott som avses i artikel 258 i EUF-fördraget mot den berörda medlemsstaten för åsidosättande av de skyldigheter som föreskrivs i direktivet.

III. Undantag till skyldigheten att anmäla och iaktta frysningsperioder

Artikel 7

Den här artikeln kompletterar artiklarna 5 och 6 i direktivet, genom att uppge undantagen till anmälningsskyldigheten av ett utkast till nationell teknisk föreskrift. Här föreskrivs också vissa undantag från skyldigheten att iaktta de frysningsperioder som föreskrivs i artikel 6.

”1. Artiklarna 5 och 6 ska inte tillämpas på de lagar och andra författningar i medlemsstaterna eller de frivilliga överenskommelser genom vilka medlemsstaterna

- a) uppfyller de bindande unionsrättsakter som leder till att tekniska specifikationer eller föreskrifter för tjänster antas,*
- b) uppfyller skyldigheter som följer av internationella avtal som leder till att tekniska specifikationer eller föreskrifter för gemensamma tjänster antas i unionen,”*

Gränserna för det här undantaget illustreras bäst med hänvisning till det grundläggande målet för direktivet, det vill säga att avskaffa omotiverade handelshinder.

Om medlemsstaterna antar samma uppsättning regler som krävs av en unionsrättsakt avskaffas samtidigt handelshinder och skillnader i nationell lagstiftning och förfarandet enligt direktivet behövs inte längre.

Det här resonemanget är detsamma när det gäller internationella överenskommelser. När en sådan överenskommelse innehåller exakta bestämmelser och det inte finns utrymme för avvikelser är det i princip inte sannolikt att alla medlemsstaters antagande av en enhetlig uppsättning regler leder till handelshinder. Det här undantaget gäller i förhållande till internationella överenskommelser som alla medlemsstater har undertecknat.

Situationen är annorlunda när unionsrättsakten eller den internationella överenskommelsen genomförs genom åtgärder som kan skilja sig från en medlemsstat till en annan, eller när enhetliga bestämmelser, som måste införlivas, kompletteras av regler av rent nationellt ursprung.

⁸³ Domstolens domar av den 26 oktober 2006 i mål C-65/05, kommissionen/Republiken Grekland, EU:C:2006:673 och av den 10 juli 2014 i mål C-307/13, Ivansson m.fl., EU:C:2014:2058.

Flera domar har klargjort omfattningen av det undantag som föreskrivs i artikel 7.1 a i direktiv (EU) 2015/1535, varigenom medlemsstaterna inte är skyldiga att anmäla texter genom vilka de uppfyller bindande EU-rättsakter, vilket leder till antagande av tekniska specifikationer eller föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

År 1996⁸⁴ påminde domstolen om att det måste finnas en direkt koppling mellan en bindande unionsrättsakt och den nationella åtgärden för att den sistnämnda ska kvalificera sig som undantagen från anmälningsskyldigheten enligt artikel 10 i direktiv 83/189/EEG (nu artikel 7.1 a i direktiv (EU) 2015/1535).

År 1999 ansåg domstolen i de förenade målen *Albers, Van den Berkmortel och Nuchelmans*⁸⁵ att Nederländerna genom att utfärda förbudet mot att administrera Clenbuterol för boskapsuppfödning uppfyllde sina skyldigheter enligt direktiv 86/469/EEG om undersökning av djur och färskt kött med avseende på förekomsten av rests substanser, och att den tekniska föreskriften därför, enligt artikel 10 i direktiv 83/189/EEG (nu artikel 7 i direktiv (EU) 2015/1535), var undantagen från anmälningsskyldigheten.

Omvänt preciserade domstolen i domen i målet *Unilever*⁸⁶ att artikel 10 i direktiv 98/34/EG (nu artikel 7 i direktiv (EU) 2015/1535) inte kan åberopas när en bestämmelse i ett direktiv ger medlemsstaten tillräckligt manöverutrymme. Så var det i det aktuella fallet. Italien hade påstått att rådets direktiv 79/112/EEG om märkning av livsmedel medförde en skyldighet att i märkningen inkludera detaljer om ursprungsarten eller produktens proveniens i fall när underlåtenhet att lämna sådana uppgifter kan vilseleda konsumenten i väsentlig grad när det gäller livsmedlets verkliga ursprung eller proveniens. Enligt domstolen är den här bestämmelsen formulerad i allmänna termer och ger tillräckligt svängrum. Därför kan inte nationella föreskrifter för märkning avseende ursprunget för olivolja betraktas som nationella bestämmelser som uppfyller en bindande gemenskapsrättsakt i den mening som avses i artikel 10.1 första strecksatsen i direktiv 98/34/EG (nu artikel 7.1 a i direktiv (EU) 2015/1535).

Den här restriktiva tolkningen av artikel 7.1 a i direktivet bekräftades av domstolen i domen i mål *Canal Satélite Digital*⁸⁷. I den här domen upprepade domstolen att artikel 10 i direktiv 98/34/EG (nu artikel 7 i direktiv (EU) 2015/1535) visar att skyldigheten att anmäla och iaktta frysningsperioden inte gäller för medlemsstaternas lagar och andra författningar, eller för frivilliga överenskommelser genom vilka medlemsstaterna efterlever bindande unionsåtgärder, vilket leder till antagande av tekniska specifikationer. I den utsträckning som den nationella åtgärden i fråga i det huvudsakliga förfarandet införlivade direktiv 95/47/EG om tillämpning av standarder för sändning av televisionssignaler, och endast i denna utsträckning, skulle det inte finnas någon anmälningsskyldighet enligt direktiv 98/34/EG (nu direktiv (EU) 2015/1535). Med beaktande av innehållet i direktiv 95/47/EG ansåg domstolen dock att den nationella lagstiftningen i fråga, i den mån den inrättade ett system med föregående administrativa tillstånd – som i själva verket inte föreskrivs i direktiv 95/47/EG – inte kunde kvalificera sig som lagstiftning varigenom medlemsstaten uppfyller en bindande gemenskapsåtgärd som leder till antagande av tekniska specifikationer.

⁸⁴ Mål C-289/94, kommissionen/Italien, EU:C:1996:330.

⁸⁵ Mål C-425/97, *Albers*; mål C-426/97, *Van den Berkmortel*; mål C-427/97, *Nuchelmans*; EU:C:1999:243.

⁸⁶ Mål C-443/98, *Unilever*, EU:C:2000:496.

⁸⁷ Mål C-390/99, *Canal Satélite Digital*, EU:C:2002:34.

Samma resonemang kan användas för åtgärder som antas för att uppfylla en internationell överenskommelse som innehåller specifika bestämmelser om genomförandet för vilka ingen möjlighet till avvikelse anges. Åtgärder som antas för att uppfylla ett avtal som alla medlemsstaterna är parter i faller inom det här undantaget. Om dessa är åtgärder som antas för att uppfylla en internationell överenskommelse som inte *alla* medlemsstaterna är parter i måste de anmälas.

”c) utnyttjar de skyddsklausuler som är fastställda i bindande unionsrättsakter,”

Enligt direktiv (EU) 2015/1535 behöver inte medlemsstaterna anmäla utkast till provisoriska åtgärder till kommissionen, om dessa är godkända för att vidtas enligt den skyddsklausul som finns i EU-direktiven, i enlighet med artikel 114 i EUF-fördraget. I den här artikeln föreskrivs i punkt 10 att ”harmoniseringsåtgärderna ska vid behov omfatta en skyddsklausul som tillåter medlemsstaterna att på en eller flera av de icke-ekonomiska grunder som anges i artikel 36 vidta provisoriska åtgärder, som ska vara underkastade ett kontrollförfarande från unionens sida”.

Dessa icke-ekonomiska grunder kan avse den allmänna moralen, ordningen eller säkerheten, skyddet av människors, djurs eller växters liv och hälsa, skydd av nationella skatter av konstnärligt eller arkeologiskt värde eller skyddet av industriell och kommersiell äganderätt.

”d) tillämpar artikel 12.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG⁸⁸,”

Medlemsstaterna behöver enligt direktiv (EU) 2015/1535 inte anmäla utkast till nationella tekniska föreskrifter som rör tillämpningen av artikel 12.1 i direktivet om allmän produktsäkerhet.

I den här artikeln föreskrivs det att ”[o]m en medlemsstat vidtar eller beslutar att vidta, rekommendera eller komma överens med tillverkare och distributörer om att vidta åtgärder, oavsett om de är obligatoriska eller frivilliga, för att hindra, inskränka eller knyta speciella villkor till den eventuella saluföringen eller användningen inom sitt territorium av produkter på grund av en allvarlig risk, skall den omedelbart underrätta kommissionen om detta genom RAPEX⁸⁹. Den skall även utan dröjsmål underrätta kommissionen om varje ändring eller upphävande av sådana åtgärder eller ingripanden”.

”e) endast efterlever en dom som meddelats av Europeiska unionens domstol,”

Medlemsstaterna behöver inte anmäla nationella åtgärder som har som enda mål att genomföra en dom från EU-domstolen avseende en annan aspekt än anmälan av en teknisk föreskrift. Domar av den här domstolen, som ansvarar för efterlevnaden av unionsrätten, måste verkställas omedelbart.

⁸⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet, (EGT L 11, 15.1.2002, s. 4).

⁸⁹ RAPEX, vars rättsliga grund är direktiv 2001/95/EG om allmän produktsäkerhet, fungerar som ett gemensamt system för snabba varningar om farliga konsumentprodukter. Alla icke-livsmedelsprodukter som är avsedda för konsumenter eller sannolikt under rimligt förutsebara omständigheter kommer att användas av konsumenter är inkluderade i tillämpningsområdet för RAPEX, med undantag för läkemedel.

”f) endast ändrar en teknisk föreskrift i enlighet med artikel 1.1 f för att på begäran av kommissionen undanröja ett handelshinder eller, när det gäller föreskrifter för tjänster, ett hinder för den fria rörligheten för tjänster eller tjänsteaktörernas etableringsfrihet.”

Medlemsstaterna är inte skyldiga att anmäla nationella åtgärder som enbart syftar till att ändra en teknisk föreskrift för att avlägsna hinder som svar på en begäran, exempelvis genom ett detaljerat utlåtande eller kommentarer från kommissionen, eftersom dessa åtgärder är exakt i enlighet med målet för direktiv (EU) 2015/1535⁹⁰.

”2. Artikel 6 ska inte tillämpas på de lagar och andra författningar i medlemsstaterna som förbjuder tillverkning i den mån som de inte hindrar den fria rörligheten för varor.”

Enligt villkoren i denna punkt gäller ingen frysningsperiod för åtgärder som syftar till att förbjuda tillverkning, i den mån dessa inte utgör hinder för den fria rörligheten för varor inom unionen. I det här fallet är det uppenbart att uppskjutningen av antagandet av åtgärder endast är logisk om tillverkningsförbuden utgör en potentiell risk att vara ett tekniskt handelshinder på den inre marknaden.

”3. Artikel 6.3–6.6 ska inte tillämpas på de frivilliga överenskommelser som avses i artikel 1.1 f andra stycket led ii.”

Enligt villkoren i denna punkt är de skyldigheter avseende uppskjutning och frysningsperiod som gäller för utkast till nationella föreskrifter om ett ämne som omfattas av nuvarande eller kommande lagstiftningsarbete på unionsnivå inte tillämpliga på frivilliga överenskommelser.

Skattemässiga eller finansiella åtgärder

”4. Artikel 6 ska inte tillämpas på de tekniska specifikationer eller andra krav eller de föreskrifter för tjänster som avses i artikel 1.1 f andra stycket led iii.”

När det gäller tekniska föreskrifter om skattemässiga eller finansiella åtgärder ansågs det vara ändamålsenligt att tillämpa skyldigheterna när det gäller frysningsperioder på åtgärder knutna till medlemsstaternas skattesystem.

Frånvaron av skyldigheten när det gäller frysningsperioder för den anmälande medlemsstaten utesluter dock inte att kommissionen eller en annan medlemsstat kan reagera på dessa utkast genom kommentarer eller detaljerade utlåtanden (se artikel 7.4).

* * *

⁹⁰ Mål C-26/11, Belgische Petroleum Unie m.fl., EU:C:2013:44.

Ur artiklarna 5, 6 och 7 i direktiv (EU) 2015/1535 kan man dra slutsatsen att det informationsförfarande som gäller för tekniska föreskrifter är ganska komplicerat. De riktlinjer som framställs av kommissionens avdelningar och distribueras till de nationella kontaktpunkterna förklarar i detalj hur förfarandet fungerar i praktiken (t.ex. praktiska riktlinjer om definitionen och anmälan av ”skattemässiga eller finansiella åtgärder” vid tillämpningen av direktiv (EU) 2015/1535, eller riktlinjer om hanteringen av förfaranden vid brådskande fall enligt artikel 6.7 i direktiv (EU) 2015/1535).

Vidare lägger bestämmelserna i direktivet om tekniska föreskrifter mycket strikta skyldigheter på medlemsstaterna, vilka balanseras av rätten att reagera på att utkast till nationella föreskrifter framställs av andra medlemsstater och av möjligheten att spara tid för mycket mer komplicerade förfaranden, på både unionsnivå och nationell nivå, vilket skulle vara en följd av efterhandsförfaranden som är begränsade till att enbart avlägsna befintliga lagstiftningshinder.

När medlemsstaterna inte uppfyller sin skyldighet att kommunicera sitt utkast till tekniska föreskrifter till kommissionen eller inte iakttar de frysningsperioder som föreskrivs i direktivet kan kommissionen inleda ett förfarande om fördragsbrott enligt artikel 258 i EUF-fördraget, såsom redan har nämnts. När den berörda medlemsstaten inte uppfyller EU-rätten kan förfarandet leda till en dom från EU-domstolen om underlåtenhet att uppfylla skyldigheter⁹¹.

Privatpersoner kan å sin sida lita på att tekniska föreskrifter som de är skyldiga att uppfylla, men som inte har anmälts, inte kan verkställas mot dem⁹². I domen i målet Unilever slog EU-domstolen vidare fast att en åtgärd som har anmälts men senare antagits under den frysningsperiod som föreskrivs i artikel 6 i direktiv (EU) 2015/1535 inte kan åberopas mot fysiska personer⁹³.

⁹¹ Hänvisning till dessa domar görs i punkt III i bibliografin.

⁹² Mål C-194/94, CIA Security, EU:C:1996:172; mål C-226/97, Lemmens, EU:C:1998:296; mål C-26/11, Belgische Petroleum Unie m.fl., EU:C:2013:44; mål C-285/15, Beca Engineering, EU:C:2016:295; mål C-336/14, Ince, EU:C:2016:72; mål C-299/17, VG Media, EU:C:2019:716.

⁹³ Mål C-443/98, Unilever, EU:C:2000:496 och mål C-95/14, Unic och Uni.co.pel, EU:C:2015:492.

KAPITEL III: FÖRFARANDE FÖR TILLHANDAHÅLLANDE AV INFORMATION NÄR DET GÄLLER STANDARDER

Den europeiska standardiseringen har varit föremål för en specifik förordning⁹⁴ och sedan den 1 januari 2013 är standardiseringsavsnittet avlägsnat från direktiv 98/34/EG⁹⁵, med undantag för nuvarande artikel 4 i direktiv (EU) 2015/1535 (f.d. artikel 7.2 andra stycket i direktiv 98/34/EG).

”Artikel 4

Medlemsstaterna ska, i enlighet med artikel 5.1, underrätta kommissionen om varje begäran till standardiseringsorgan om att utarbeta tekniska specifikationer eller en standard för särskilda produkter i syfte att införa en teknisk föreskrift för sådana produkter i form av ett utkast till teknisk föreskrift, samt därvid ange skälen för införandet.”

Standarder definieras som en teknisk specifikation som antagits av ett erkänt standardiseringsorgan för upprepad eller fortlöpande tillämpning, som inte är tvingande.

Den här artikeln rör specifika fall då de nationella standarderna ska göras tvingande av medlemsstaterna genom tekniska föreskrifter.

För att verkställa uppfyllandet av standarder som i huvudsak är frivilliga får en medlemsstat faktiskt använda två förfaranden:

- Den kan göra befintliga standarder tvingande och i samband med det omvandla dem till tekniska föreskrifter.
- Den kan också begära att dess lands standardiseringsorgan framställer standarder i syfte att fastställa tekniska föreskrifter.

I artikel 4 föreskrivs en skyldighet för medlemsstaterna att underrätta kommissionen om begäranden riktade till nationella standardiseringsorgan om att upprätta tekniska föreskrifter (i första hand) eller en nationell standard (i andra hand) för särskilda produkter i syfte att införa en teknisk föreskrift.

Det finns ett enkelt skäl till denna skyldighet: att nationella standarder delvis eller som komplement till en nationell teknisk föreskrift kan fungera som hinder för den inre marknadens funktion.

⁹⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering (EUT L 316, 14.11.2012, s. 12).

⁹⁵ I mål T-229/17, Tyskland/kommissionen, EU:T:2019:236, bekräftade Europeiska unionens tribunal att förordning (EU) nr 1025/2012 avlägsnade alla bestämmelser från direktiv 98/34/EG som hör samman med det europeiska harmoniseringsförfarandet.

KAPITEL IV: STÄNDIGA KOMMITTÉN

”Artikel 2

En permanent kommitté ska bildas. Medlemsstaterna ska utse ledamöterna, som kan begära hjälp av sakkunniga eller rådgivare. Ordföranden ska vara en företrädare för kommissionen.

Kommittén ska utarbeta sin egen arbetsordning.

Artikel 3

1. Kommittén ska sammanträda minst två gånger per år.

Kommittén ska sammanträda i särskild sammansättning för att behandla frågor om informationssamhällets tjänster.

2. Kommissionen ska till kommittén överlämna en rapport om genomförandet och tillämpningen av förfarandena i detta direktiv samt förslag med inriktning på att avskaffa befintliga eller förutsebara handelshinder.

3. Kommittén ska yttra sig över de i punkt 2 nämnda underrättelserna och förslagen och kan därvid särskilt föreslå att kommissionen

a) säkerställer, när det är nödvändigt för att undvika risken för handelshinder, att berörda medlemsstater inledningsvis beslutar sinsemellan om lämpliga åtgärder,

b) vidtar alla lämpliga åtgärder,

c) identifierar på vilka områden harmonisering synes nödvändig och, när så har skett, vidtar lämplig harmonisering inom en angiven sektor.

4. Kommittén ska höras av kommissionen

a) vid beslut om det system som ska användas för det informationsutbyte som föreskrivs i detta direktiv samt om förändringar i systemet,

b) vid översyn av den ordning som föreskrivs genom detta direktiv.

5. Kommissionen kan höra kommittén om preliminära utkast till tekniska föreskrifter som kommissionen har mottagit.

6. Alla frågor om genomförandet av detta direktiv kan behandlas av kommittén på begäran av dess ordförande eller av en medlemsstat.

7. Kommitténs förhandlingar och den information som ska lämnas till den ska vara konfidentiella.

Om nödvändiga försiktighetsåtgärder vidtas får dock kommittén och nationella myndigheter, för att få underlag från sakkunniga, höra fysiska eller juridiska personer, också från den privata sektorn.

8. Vad avser föreskrifter för tjänster kan kommissionen och kommittén rådgöra med fysiska eller juridiska personer från näringslivet eller den akademiska världen och om möjligt representativa organ, som kan avge ett sakkunnigutlåtande om sociala och samhällseliga mål och konsekvenser av varje utkast till föreskrift för tjänster samt uppmärksamma dessa personers yttranden när de uppmanas därtill.”

I artiklarna 2 och 3 beskrivs den ständiga kommitténs sammansättning och arbete.

Kommittén består av företrädare för medlemsstaternas nationella myndigheter och har kommissionens företrädare som ordförande. Den har kompetens när det gäller tekniska föreskrifter och utgör fokuspunkten för diskussion om alla frågor som hör samman med direktivets genomförande. Den spelar därför en mycket viktig roll för att övervaka genomförandet av förfarandet och i undersökningen av politiska frågor som uppstår till följd av anmälningarna och även för att utveckla ett administrativt nätverk mellan de nationella myndigheterna.

Det här organets förfaranderegler har avtalats av medlemsstaterna och kommissionen eftersom det föreskrivs i direktivet att kommittén ska utarbeta sin egen arbetsordning. De enda regler som direktivet ålägger ständiga kommittén är skyldigheten att sammanträda minst två gånger per år och att garantera att både den information som lämnas till den och dess förfaranden hålls konfidentiella.

Denna tystnadsplikt förhindrar dock inte att kommittén och nationella myndigheter utnyttjar expertisen hos fysiska eller juridiska personer i privata sektorn som har förmåga att undersöka och bilda en åsikt om de anmälda utkasten. Denna expertis kan i själva verket vara oumbärlig, eftersom medlemsstaternas nationella myndigheter inte alltid har de kunskaper och resurser som behövs för att utföra den här uppgiften. Direktivet gör detta möjligt om inte medlemsstaterna i undantagsfall i enlighet med artikel 5.4 uttryckligen begär att anmälningar som de har utfört behandlas konfidentiellt. I det här fallet måste kommittén vidta de nödvändiga försiktighetsåtgärderna för att skydda medlemsstaternas legitima och motiverade intressen.

I praktiken sammanträder ständiga kommittén två gånger per år. Dessa sammanträden sammankallas av kommissionen.

Ständiga kommitténs sammanträden gör att kommissionens avdelningar och medlemsstaterna kan diskutera alla aspekter på tillämpningen av direktivet.

Inom ramen för dessa sammanträden kan alla frågor som rör genomförandet av detta direktiv behandlas av ständiga kommittén på begäran av dess ordförande eller av en medlemsstat.

Dessutom måste den konsulteras av kommissionen om vissa punkter, däribland valet av system som ska användas i praktiken för utbyte av information i enlighet med direktivet.

Kommittén uttrycker en åsikt om förslag som läggs fram av kommissionen för att begränsa befintliga eller potentiella handelshinder. Den kan exempelvis be kommissionen att uppmuntra till dialog mellan medlemsstaterna så att de – med tillämpning av subsidiaritetsprincipen – kan hitta lösningar själva. Uppmuntrandet av en sådan dialog sker i andan av direktiv (EU) 2015/1535, som har till syfte att avlägsna hinder vid källan, genom förebyggande snarare än tvång.

Vartannat år lägger kommissionen fram den rapport som den kommer att skicka till Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om resultaten av tillämpningen av direktivet (se artikel 8) för kommittén.

Ständiga kommittén kan specifikt begära att kommissionen identifierar de områden där harmonisering av den nationella lagstiftningen är nödvändig och att påbörja arbetet på EU-nivå (framställning av ett förslag till direktiv eller förordning).

Den upprättar en förteckning över nationella myndigheter, utom den centrala regeringen, vars tekniska föreskrifter faller inom direktivets tillämpningsområde och undersöker alla utkast till ändringar av dessa.

Kommittén är också forum för diskussion av flera frågor, från tekniska problem som uppstår i utbytet av information genom e-post till de svårigheter som uppstår till följd av överlappningen mellan anmälningsförfarandet enligt direktiv (EU) 2015/1535 och de anmälningsförfaranden som föreskrivs i andra unionsrättsakter.

Utöver sammanträdet i Ständiga kommittén skapar sammanträden som anordnas inom medlemsstaterna vid behov direkta kontakter mellan representanterna för de nationella myndigheterna med ansvar för utkast till tekniska föreskrifter och kommissionens avdelningar.

De här sammanträdena ger också en möjlighet till kontakter med representanterna för de centrala enheter i medlemsstaterna som ansvarar för tillämpningen av direktiv (EU) 2015/1535, i syfte att lösa praktiska problem som man stöter på i tillämpningen av informationsförfarandet, hitta lösningar som möjliggör förfaranden om fördragsbrott som inleds av kommissionen om ingen anmälan görs av utkast till nationella regler som ska stängas, eller för att undvika sådana förfaranden.

KAPITEL V – TILLÄMPNING AV DIREKTIVET

I. Rapporter och statistik

”Artikel 8

Kommissionen ska vartannat år lämna en rapport till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tillämpningen av detta direktiv.

Kommissionen ska offentliggöra årlig statistik över anmälningar som inkommit i Europeiska unionens officiella tidning.”

I den här artikeln föreskrivs kommissionens skyldigheter när det gäller att garantera öppenheten hos information om tillämpningen av direktiv (EU) 2015/1535, för både Europeiska unionens institutioner och organ som representerar unionsmedborgarnas politiska och ekonomiska intressen och medborgarna själva.

De rapporter som kommissionen måste lämna in till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén beskriver hur direktivet fungerar under referensperioden⁹⁶.

En specifik rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om utvärderingen av tillämpningen av direktiv 98/34/EG på området för informationssamhällets tjänster offentliggjordes 2003 för att inventera situationen när direktivet utvidgades till den här sektorn i augusti 1999⁹⁷.

II. Hänvisning till direktivet vid tidpunkten för antagandet av en teknisk föreskrift

”Artikel 9

När medlemsstaterna antar en teknisk föreskrift ska den innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när den offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.”

Den här artikeln kräver att medlemsstaterna hänvisar till direktiv (EU) 2015/1535 antingen i texten till de nya tekniska föreskrifter som de antar eller som ett komplement till texten vid tidpunkten för dess offentliggörande. Ordalydelsen i den här hänvisningen bestäms efter medlemsstaternas gottfinnande.

Trots att den här hänvisningen inte är en absolut garanti för medlemsstatens efterlevnad av direktivet fastställer den åtminstone en presumtion att den tekniska föreskriften har anmälts på rätt sätt.

Skyldigheten är av grundläggande betydelse för privatpersoner, som är behöriga att hävda sina rättigheter vid antagande av en teknisk föreskrift utan förhandsanmälan (se rättspraxis som nämns i kapitel VI nedan).

III. Tidtabell och tillämpningsmetoder

⁹⁶ Hänvisning till dessa domar görs i punkt I i bibliografin.

⁹⁷ KOM(2003) 69 slutlig, 13.2.2003.

Direktiv 83/189/EEG antogs den 28 mars 1983 och trädde i kraft den 31 mars 1984.

Det ändrades första gången genom direktiv 88/182/EEG, som trädde i kraft den 1 januari 1989. Den andra ändringen trädde i kraft den 30 juni 1995 och tillkom till följd av direktiv 94/10/EG.

Förfarandet kodifierades sedan genom direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 och modifierades genom direktiv 98/48/EG av den 20 juli 1998, främst för att utvidga dess tillämpning till informationssamhällets tjänster. Denna utvidgning trädde i kraft den 5 augusti 1999.

Direktiv 98/34/EG, i dess ändrade lydelse, kodifierades sedan och ersattes av direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015, som trädde i kraft den 7 oktober 2015.

På vilket sätt de här direktiven införlivades överläts, som för alla andra direktiv, till medlemsstaternas gottfinnande, i enlighet med artikel 288 i EUF-fördraget, där det föreskrivs att ”[e]tt direktiv ska med avseende på det resultat som ska uppnås vara bindande för varje medlemsstat till vilken det är riktat, men ska överlåta åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet”⁹⁸.

Direktiv (EU) 2015/1535 kännetecknas av att det innehåller ett stort antal processuella regler som medlemsstaterna måste införliva.

KAPITEL VI: PRIVATPERSONERS OCH NÄRINGS LIVETS TILLGÅNG TILL INFORMATION OCH DERAS MÖJLIGA REAKTIONER

Trots att genomförandet av direktiv (EU) 2015/1535 framför allt är en fråga för de parter som är inblandade i förfarandet för tillhandahållande av information på området för tekniska föreskrifter – kommissionen och medlemsstaterna – är information om utkastet till tekniska föreskrifter av stort intresse för alla unionsmedborgare.

Kommissionen uppmanar alla ekonomiska aktörer, de verkliga förmånstagarna av anmälningsförfarandet, inklusive alla kategorier mottagare av informationssamhällets tjänster (företag, yrkesverksamma, konsumenter osv.), att informera sig om alla utkast till lagstiftning och reglering som framställs av medlemsstaterna i ett tillräckligt tidigt skede för att de, om de så önskar, ska kunna

- förutse antagandet av framtida nationella tekniska föreskrifter i andra medlemsstater, genom att anpassa sin produktion för att uppfylla det exakta innehållet i dessa texter; på så sätt kan tillverkare och tjänsteleverantörer, när tiden är inne, omedelbart leverera produkter och tjänster som fullt ut uppfyller kraven i dessa förordningar.
- uttrycka sina åsikter om nödvändiga ändringar av föreslagna tekniska föreskrifter som kan utgöra hinder för handel, för att underlätta åtkomsten till produkter och till informationssamhällets tjänster på gränsöverskridande nivå. Ekonomiska aktörer kan lämna

⁹⁸ Till skillnad från en förordning som är ”till alla delar bindande” och ”direkt tillämplig i varje medlemsstat”.

sina kommentarer om svårigheter som kan uppstå till följd av tillämpningen av texterna, när de har antagits, på sitt område.

Det här är ovärderlig information för kommissionens avdelningar, eftersom de inte har motsvarande praktisk erfarenhet av de relevanta områdena.

De här kommentarerna kan lämnas direkt via TRIS (informationssystem för tekniska föreskrifter)⁹⁹ (se nedan) eller skickas till kommissionens relevanta avdelningar eller till de nationella myndigheterna med ansvar för att administrera direktiv (EU) 2015/1535 på området för tekniska föreskrifter. Kommissionen och medlemsstaterna kan ta dem i beaktande när de analyserar utkastet till teknisk föreskrift i fråga och när de framställer kommentarer eller detaljerade utlåtanden som ska skickas till den anmälade medlemsstaten i syfte att avlägsna protektionistiska delar som identifieras i utkastet.

Om de alternativ som står till medborgarnas och företagens förfogande i Europeiska unionen enligt direktiv (EU) 2015/1535 ska utövas fullt ut måste privatpersoner och företag konsultera de informationskällor som görs lättillgängliga av kommissionen.

1. Databasen TRIS

I skäl 7 i direktiv (EU) 2015/1535 föreskrivs följande: *”Syftet med den inre marknaden är att skapa en miljö som stärker företagets konkurrensförmåga. Att ge företagen en ökad tillgång till information är ett sätt att hjälpa dem att bättre utnyttja fördelarna med denna marknad. Det är därför nödvändigt att ge aktörerna på marknaden möjlighet att ta ställning till de nationella tekniska föreskrifter som föreslås av andra medlemsstater [...]”*.

För att underlätta allmänhetens och näringslivets tillgång till nationella tekniska föreskrifter har kommissionen utvecklat en heltäckande databas över alla anmälda utkast till texter (och de slutgiltiga texter som har antagits av medlemsstaterna) som kallas TRIS (informationssystem för tekniska föreskrifter) och som är tillgängligt för alla på EU:s officiella webbplats¹⁰⁰.

Utöver den noggrant utarbetade sökfunktionen kan vem som helst, med hjälp av olika kriterier som anmälningsnummer, land, datum, produkt, nyckelord osv., som gör det möjligt att identifiera nationella utkast till tekniska föreskrifter och även texter som redan har antagits, använda det automatiska underrättelsesystemet via den här TRIS-webbplatsen. Det enda som intresserade parter behöver göra är att prenumerera på en eller flera anmälningskategorier. TRIS skickar ett automatiskt e-postmeddelande till prenumeranten när en ny anmäld text i den valda kategorin eller kategorierna har lagts upp i databasen.

2. Synpunkter från berörda parter

Om någon från allmänheten eller näringslivet anser att ett utkast under granskning skulle orsaka problem längre fram för den inre marknaden eller sannolikt kommer att utgöra ett hinder för handelsförbindelserna i Europeiska unionen uppmanas han eller hon att informera om sin oro och kommunicera sina kommentarer antingen till kommissionen eller till de myndigheter som är ansvariga för utkastet i medlemsstaten i fråga via e-post eller vanligt brev

⁹⁹ <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/sv/>

¹⁰⁰ <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/sv/>

Bidrag där berörda parter informerar kommissionen om sin inställning till ett utkast till teknisk föreskrift är mycket uppskattade och anses vara mycket användbara, eftersom de kan bidra till en mer omfattande förståelse av nationella utkast till lagstiftning.

För att garantera genomförandet av principerna i skäl 7 i direktivet har kommissionens avdelningar utvecklat en IT-funktion jämte TRIS som gör att berörda parter kan lämna sina kommentarer på vilket officiellt EU-språk som helst avseende vilken anmälan som helst direkt via TRIS.

Funktionen för kommentarer i databasen TRIS (informationssystem för tekniska föreskrifter) är tillgänglig på

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/sv/>

Den här funktionen gör det möjligt att skicka kommentarer om vilken anmälan som helst för vilken frysningsperioden fortfarande pågår. Kommentarer kan skickas i databasen TRIS på ett sätt som är synligt för allmänheten eller som konfidentiella. I det sistnämnda fallet får bara kommissionens avdelningar ta del av kommentarerna.

Så snart den berörda parten har kommenterat i rätt form och det begärda formatet bekräftar kommissionens tjänsteavdelning med ansvar för hanteringen av förfarandet mottagandet av kommentarerna genom en funktion i databasen TRIS. Kommentarer överförs direkt till kommissionens relevanta avdelningar med ansvar för det specifika berörda EU-lagstiftningen.

För att tas i beaktande måste kommentarer skickas så tidigt som möjligt under frysningsperioden.

De berörda parternas ståndpunkter kan dock inte binda kommissionen vid beslutet om huruvida den ska reagera eller ej i förhållande till en viss anmälan eller vid beslutet om modaliteten eller modaliteterna för dess reaktion eller de grunder som den baserar den på. Olika intressenter kan faktiskt lämna olika (och till och med motstridiga) ståndpunkter om en viss anmälan. I det sammanhanget är det nödvändigt att understryka att kommissionen fattar formella beslut självständigt, strikt i enlighet med EU-rätten och domstolens rättspraxis, mot bakgrund av den information som den har i sin besittning och i linje med dess interna beslutsregler.

Slutligen får kommentarerna från berörda parter inget svar från kommissionen, med tanke på den strikta tidsfristen och det faktum att den tar emot flera hundra anmälningar om nationella utkast till tekniska föreskrifter samt tusentals relaterade handlingar från berörda parter varje år¹⁰¹.

3. Nationella kontaktpunkter

Berörda parter kan också reagera på texten i ett utkast till teknisk föreskrift genom att skicka sina kommentarer till medlemsstaternas centrala enheter (i förteckningen på webbplatsen för TRIS¹⁰²), som ansvarar för att anmäla nationella utkast till tekniska föreskrifter till kommissionen.

4. Tillgång till handlingar

¹⁰¹ Beslut i mål 2204/2018/TE om hur Europeiska kommissionen hanterade kommentarer som lämnades in under anmälningsförfarandet som inrättades genom EU:s direktiv om insyn på den inre marknaden.

¹⁰² <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/sv/contact/contact-points/>

Dialogen mellan den anmälände medlemsstaten och kommissionen och andra medlemsstater är inte offentlig. I databasen TRIS anges det huruvida kommissionen eller medlemsstaterna skickade kommentarer eller detaljerade utlåtanden, men innehållet i dessa reaktioner kan inte läsas online.

Sedan EU-domstolens dom av den 7 september 2017¹⁰³ ska dock de diskussioner som äger rum enligt direktiv (EU) 2015/1535 lämnas ut på begäran enligt förordning (EG) 1049/2001¹⁰⁴, även under frysningsperioden. Undantagen till den här principen om öppenhet är

- när ett av de undantag som föreskrivs i förordning (EG) 1049/2001 gäller,
- när åtkomsten till det detaljerade utlåtandet i fråga, under omständigheterna i ett visst mål, specifikt och faktiskt skulle undergräva målet att förhindra att en teknisk föreskrift som är oförenlig med EU-rätten antas.

När kommissionen tar emot en begäran om åtkomst till handlingar som härrör från en medlemsstat samråder kommissionen med medlemsstatens författare till handlingen och handlingarna lämnas ut bara i informationssyfte.

5. Otillämplighet för de ej anmälda tekniska föreskrifterna

Ovan angivna informationskällor gör det möjligt för privatpersoner och andra berörda parter att informeras om anmälningarna och säkerställa att tekniska föreskrifter som de är skyldiga att uppfylla faktiskt har anmälts. Om så inte är fallet kan de hävda sina rättigheter inför de nationella domarna genom hänvisning till EU-domstolens rättspraxis.

Domen i målet CIA Security och domen i målet Unilever, som meddelades av domstolen under förfarandet om förhandsavgörande, är viktiga delar av skyddet av privatpersoner mot medlemsstaternas underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter enligt direktiv (EU) 2015/1535¹⁰⁵.

I de här domarna preciseras konsekvenserna av att anta en teknisk föreskrift i strid mot skyldigheterna i direktiv (EU) 2015/1535. Privatpersoner kan åberopa artiklarna 5 och 6 i direktivet inför den nationella domstolen, som måste vägra att tillämpa en nationell teknisk föreskrift som inte har anmälts i enlighet med direktivet eller som har anmälts och därefter antagits före utgången av frysningsperioden i direktivet.

Privatpersoner och företag har möjlighet att säkerställa att tekniska föreskrifter som antas av en medlemsstat övervakas innan den antas av kommissionen och de andra medlemsstaterna (med de undantag som nämns i direktivet). Om det inte är fallet kan ett företag exempelvis ange otillämpligheten hos föreskrifterna i fråga om det skulle anklagas för bristande efterlevnad av en myndighet. Om en nationell domstolsprövning uppstår till följd av ärendet måste den nationella domstolen vägra att tillämpa föreskrifterna och kan till följd av detta inte anse att de har överträtts.

¹⁰³ Mål C-331/15 P, Frankrike/Schlyter, EU:C:2017:639.

¹⁰⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar (EGT L 145, 31.5.2001, s. 43).

¹⁰⁵ Dom av den 30 april 1996 i mål C-194/94, CIA Security, EU:C:1996:172 och dom av den 26 september 2000 i mål C-443/98, Unilever m.fl., EU:C:2000:496.

Sedan 1996 har de här domarna upprepade gånger bekräftats av domstolen, efter att nationella domstolar har vänt sig till den med begäran om förhandsavgörande¹⁰⁶.

Den här sanktioneringen av principen om att icke anmälda nationella tekniska föreskrifter inte kan åberopas mot tredje part stöder den ståndpunkt som redan har antagits av kommissionen 1986¹⁰⁷ och förstärker skyddet av privatpersoners och företags intressen i detta avseende.

När det gäller omfattningen av denna sanktion, trots att artikel 5.1 i direktiv (EU) 2015/1535 kräver att hela utkastet till lag som innehåller tekniska föreskrifter kommuniceras till kommissionen omfattar den otillämplighet som följer av åsidosättandet av denna skyldighet inte alla bestämmelser i denna lag, utan bara de tekniska föreskrifterna i den¹⁰⁸.

Det är viktigt att understryka att kommissionen inte har befogenhet att förklara att en nationell rättsakt är otillämplig på grund av åsidosättande av bestämmelserna i direktiv (EU) 2015/1535. Såsom nämns ovan är detta de nationella domstolarnas ansvar.

¹⁰⁶ Mål C-226/97, Lemmens, EU:C:1998:296; mål C-285/15, Beca Engineering, EU:C:2016:295 och mål C-336/14, Ince, EU:C:2016:72; mål C-95/14, Unic och Uni.co.pel, EU:C:2015:492; mål VG Media, C-299/17, EU:C:2019:716 osv.

¹⁰⁷ *Communication from the Commission concerning the non-respect of certain provisions of Directive 83/189/EEC, No 86/C 245/05*, offentliggjort i EGT C 245, 1.10.1986, s. 4.

¹⁰⁸ Mål C336/14, Ince, EU:C:2016:72, punkt 68, och mål C144/16, Município de Palmela, EU:C:2017:76, punkterna 37 och 38.

SLUTSATS

Det framgår tydligt av en genomgång av mer än trettio års erfarenhet av genomförandet av anmälningsförfarandet, då kommissionen har granskat omkring 20 000 utkast till nationella åtgärder, att betydande framsteg har gjorts för att förhindra uppkomsten av nya handelshinder, som samtidigt har sparat betungande juridiska, administrativa och ekonomiska kostnader. I det här avseendet kan anmälningsförfarandet anses vara en föregångare till bättre lagstiftning eftersom det har visat sig vara ett effektivt instrument för industripolitik och konkurrenskraft, som har skapat olika kommunikationskanaler mellan alla de viktigaste berörda parterna. Det utgör därför en förebild för insyn i lagstiftningsarbetet och administrativt samarbete vars tillämpningsområde kan utvidgas ytterligare och ge liknande fördelar i andra sektorer.

Trots att färdigställandet av den inre marknaden 1993 inte verkar har minskat medlemsstaternas behov av att införa detaljerad lagstiftning om produkter har de gradvis blivit bekanta med reglerna för den inre marknaden, principen om ömsesidigt erkännande enligt den prejudicerande *Cassis de Dijon*-domen och principerna om öppenhet och samarbete, som nu styr deras verksamhet på området för tekniska föreskrifter. På liknande sätt har den här mekanismen, på området för informationssamhällets tjänster, spelat en viktig utbildande roll för de nationella myndigheterna, främst när det gäller behovet av att göra en tydlig juridisk distinktion mellan operatörer som verkar under etableringsfriheten och de som bara vill tillhandahålla gränsöverskridande tjänster.

Det här är uppenbart bland annat på grund av att klausulen om ömsesidigt erkännande har inkluderats i vissa utkast till nationella lagstiftningstexter i anmälningsstadiet, genom den goodwill som medlemsstaterna har visat genom att korrigera fel som har upptäckts av kommissionen eller av de andra medlemsstaterna i anmälda utkast och den ökade efterlevnaden av skyldigheten att anmäla utkast till tekniska föreskrifter.

I de flesta fall där kommissionen reagerade för att göra de nationella utkasten till föreskrifter förenliga med EU-rätten samtyckte medlemsstaterna till att utföra de nödvändiga ändringarna och anpassa sin lagstiftning, och därigenom undvika att mer betungande förfaranden om fördragsbrott inleddes av kommissionen. Det samarbete och den diskussion som främjas mellan medlemsstaterna genom anmälningsförfarandet framgår exempelvis av det faktum att medlemsstaterna mellan 2016 och 2018 utväxlade 160 detaljerade utlåtanden.

De här framstegen med den europeiska integreringen, som möjliggör underhåll av och tillväxt för handel, är ett resultat av de gemensamma insatserna av kommissionen och medlemsstaterna. Genom att agera gemensamt för att förhindra uppkomsten av nya tekniska handelshinder minskar de behovet av lagstiftning på EU-nivå och förbättrar samtidigt kvaliteten hos de tekniska föreskrifter som antas på nationell nivå. Direktivet om insyn på den inre marknaden (EU) 2015/1535 är det viktigaste instrumentet i EU:s politik att bekämpa handelshinder, vilket har gjort detta möjligt.

Trots framgången skulle förfarandet enligt direktiv (EU) 2015/1535 fortfarande kunna förbättras. Det kräver tydlig identifiering av de punkter som behöver förbättras.

När det gäller förfarandet för tillhandahållande av information som är tillämpligt på tekniska föreskrifter och föreskrifter för informationssamhällets tjänster har erfarenheten visat att medlemsstaterna i vissa fall inte anmäler sina utkast, i strid mot bestämmelserna i direktivet, eller tillämpar en del av de här bestämmelserna felaktigt till följd av otillräckliga kunskaper om förfarandet hos de organ som ansvarar för att framställa texterna i de här föreskrifterna.

Kommissionen har för avsikt att fortsätta sin informationsverksamhet på det här området, särskilt genom en förbättrad dialog med de nationella myndigheterna.

Det här händer redan genom årliga besök till medlemsstaterna, där kommissionen får ge nationella myndigheter och ekonomiska aktörer möjligheter och skyldigheter i förhållande till direktivet om insyn på den inre marknaden.

Trots att databasen TRIS har medfört ett genombrott när det gäller insyn och ansvarsskyldighet finns det utrymme för förbättringar. It-systemet behöver konkret en teknisk översyn för att uppfylla kraven och möjligheterna hos dagens digitala verktyg.

Slutligen uppskattar kommissionen berörda parter ökade deltagande i undersökningen av utkast till åtgärder. Flera europeiska berörda parter utövar en hög grad av ”lagstiftningstillsyn” och är mycket aktiva med att försvara sina legitima intressen genom att informera kommissionen eller de nationella myndigheterna om vissa utkast som, om de antas, skulle skapa tekniska hinder. Involveringen av individuella företag och särskilt små och medelstora företag, som ofta är mer reserverade, skulle kunna förbättras. De bör inte tveka att söka information och säga ifrån, även konfidentiellt, när de anser att de tekniska föreskrifter som framställs i medlemsstater på vars marknader de deltar skulle kunna skada deras intressen, om de antas i sin aktuella ordalydelse.

Kommissionen har tagit några viktiga steg för att underlätta näringslivets deltagande. I princip översätts anmälda utkast till alla officiella EU-språk och görs sedan tillgängliga utan kostnad för allmänheten på EU:s webbplats, via databasen TRIS. Kommissionen har vidare inrättat ett automatiskt meddelandesystem som allmänheten kan prenumerera på. Det gör att ekonomiska aktörer kan meddelas automatiskt av TRIS via e-post så snart ett anmält utkast tas emot i den valda kategorin av produkter eller informationssamhällets tjänster. Kommissionen har också installerat en mekanism som tillåter att berörda parter lägger upp sina ståndpunkter när det gäller anmälda utkast direkt via TRIS på ett allmänt synligt eller konfidentiellt sätt.

Slutgiltiga texter översätts också och läggs upp i databasen TRIS online. Det säkerställer ytterligare ansvarsskyldighet och insyn, eftersom alla berörda parter enkelt kommer att kunna kontrollera om deras bidrag hade påverkan på den antagna versionen av utkastet.

Såsom framgår är arbetet för att förbättra anmälningsförfarandet och databasen TRIS en pågående insats. I andan av den gemenskapskultur som lanserades 1983 bjuder vi in er – lagstiftningens användare – till att hålla direktivet om insyn på den inre marknaden relevant och informera oss om sätt att förbättra förfarandet. I slutänden är det detta som kommer att göra nytta för medlemsstaterna, EU:s medborgare och ekonomiska aktörer i Europa.

BIBLIOGRAFI I URVAL

I. ARTIKLAR

Common Market Law Review

Case C-194/94, CIA Security International SA v. Signalson SA and Securitel SPRL, av Piet Jan SLOT, nr 33: 1035–1050, 1996.

Case C-390/99, Canal Satélite Digital, Case C-159/00, Sapod Audic v. Eco-Emballages, with annotation by M. Dougan, av Michael DOUGAN, vol. 40, nr 1, februari 2003, s. 193–218.

Revue du Marché Commun

Les Articles 30 et suivants CEE et les procédures de contrôle prévues par la Directive 83/189/CEE, av Sabine LECRENIER, nr 283, januari 1985, Editions Techniques et Economiques, Paris.

Vers l'Achèvement du Marché Intérieur: l'Evolution des Procédures de contrôle prévues par la Directive 83/189/CEE depuis quatre ans, av Sabine LECRENIER, nr 315, mars 1988, Editions Techniques et Economiques, Paris.

Revue du marché unique européen

La 'certification', la reconnaissance mutuelle et le marché unique, av Jacques McMILLAN, nr 2-1991, Editions Clément Juglar, Paris.

La procédure de contrôle des réglementations techniques prévue par la nouvelle directive 83/189/CEE, av Joachim FRONIA och Giuseppe CASELLA, nr 2-1995, Editions Clément Juglar, Paris.

Le mécanisme de transparence réglementaire en matière de services de la société de l'information instauré par la directive 98/48/CE, av Salvatore D'ACUNTO, nr 4-1998, Editions Clément Juglar, Paris.

Journal des Tribunaux – droit européen

Le contrôle des règles techniques des Etats et la sauvegarde des droits des particuliers, av Sabine LECRENIER, nr 35, januari 1997, Editions Larcier, Bryssel.

Revue du droit de l'Union européenne

Les dérogations nationales à l'harmonisation du marché intérieur: Examen au regard de l'article 114, paragraphes 4-7 TFUE av Nicolas SADELEER, utgåva 2, 2013, s. 233–266.

La politique de prévention des obstacles aux échanges de marchandises et de services de la société de l'information. Les vingt-cinq ans d'un instrument révolutionnaire: la directive 98/34/CE (ex-83/189/CEE), av Florent HERLITZ, nr 3/2008, Editions Clément Juglar, Paris.

La directive 98/48 prévoyant un mécanisme de transparence réglementaire pour les services de la société de l'information: un premier bilan après 12 mois de fonctionnement, av Salvatore D'ACUNTO, nr 3/2000, Editions Clément Juglar, Paris.

Revue Europe

Normes techniques, av Sébastien ROSET, Europe, nr 4, april 2017, s. 22–23.

Notion de « règle technique » et obligation de notification, av Sébastien ROSET, Europe, nr 10, oktober 2014, s. 30.

Notion de « règle technique », av Sébastien ROSET, Europe, nr 10, oktober 2012, s. 30.

Obligation de notifier les règles techniques, av Laurence IDOT, Europe, nr 9, januari 2008, s. 17.

Eco Emballages devant la Cour de justice. Le système français de gestion des déchets d'emballage, la transparence réglementaire et la libre circulation des marchandises, av Patrick THIEFFRY, Europe, nr 10, augusti–september 2002, s. 5–7.

L'application concrète du principe de transparence dans la sphère des services de la société de l'information, av Rodolphe MUÑOZ, nr 12, december 2001, Editions du Juris-Classeur, Paris, s. 3–6.

European Business Law Review

Non-Harmonized technical Regulations and the Free Movement of Goods, av Karsten Engsig SØRENSEN, EBLR, vol. 23, nr 2, april 2012, s. 163–212.

CEPS Policy Brief

Pre-empting Technical Barriers in the Single Market, av Anabela CORREIA och Jacques PELKMANS, nr 277, 11 juli 2012

Computer Law & Security Review

Information Society Services: what are they and how relevant is the definition?, av Justin HARRINGTON, volym 30 utgåva 3, maj 2001, s. 174–181.

Quo vadis information society? Notification of draft rules –services in the EU, av P.P POLANSKI, volym 30 utgåva 6, december 2014, s. 661–669.

Journal of European Consumer and Market Law

Why Uber is an information society service, av Martien Y. SCHAUB, Journal of European Consumer and Market Law 2018, s.109-115.

Gaceta Jurídica de la C.E.

El control de los Reglamentos Técnicos de los Estados y la Salvaguardia de los Derechos de los Particulares, av Sabine LECRENIER, GJ 1997, D-28.

Gaceta jurídica de la Unión Europea y de la competencia

Inaplicabilidad por los jueces nacionales de las reglamentaciones técnicas no notificadas a la Comisión Europea: la sentencia Lemmens del TJCE, av Luis GONZÁLEZ VAQUÉ, nr 201, juni–juli 1999, Madrid, s. 45–50.

Unión Europea Aranzadi

La sentencia "Lindberg": el TJCE confirma y precisa su jurisprudencia relativa al procedimiento de información en materia de reglamentaciones técnicas (Directivas 83/189/CEE y 98/34/CE), av Isabel Segura Roda, 2005, nr 11, s. 23–33.

Diritto comunitario e degli scambi internazionali

Direttiva n. 98/48/CE: qualche novità in materia di libera circolazione dei servizi, av Salvatore D'ACUNTO, nr 2-1999, Editoriale scientifica, Milano-Parma-Napoli.

Diritto pubblico comparato ed europeo

Imballaggi, regole tecniche e misure ad effetto equivalente: la Corte chiarisce il concetto di "regola tecnica", gli obblighi derivanti e gli effetti sulle normative nazionali, av Gianluca BELLOMO, 2002, s. 1837–1842.

Giustizia civile

Sull'interpretazione funzionale degli obblighi di comunicazione di regole tecniche, av Lorenzo PRUDENZANO, 2010, nr I, s. 2108–2115.

SEW Tijdschrift voor Europees en economisch recht

Notificaties onder Richtlijn 98/34: preventieve controle op het vrije verkeer van goederen: stand van zaken 2003, av J. Goossen, vol. 51, nr 3, mars 2003, s. 94–102.

Europarecht

Rechtsfolgen des Erlasses technischer Vorschriften ohne vorherige Mitteilung an die Kommission gemäß Art. 8 Richtlinie 98/34/EG – Anmerkung zum Urteil des EuGH vom 11.06.2015, Rs. C-98/14, Berlington, av Julia EDER, 2015 Heft 6, s. 746–762.

Ecolex

Transparenzgrundsatz im Glücksspielrecht, av Cornelia LANSER, 2016, s. 644–645

Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht

Verfahrensrecht: Beförderungstätigkeit von Uber Popstrafrechtliche Sanktionen der Mitgliedstaaten ohne Mitteilung an EU möglich, av Carsten KÖNIG, 2018, s. 380–381.

II. PUBLIKATIONER FRÅN EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Vade-Mecum on the operation of the procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations, Directive 83/189/EEC of 28 March 1983, Directive 88/182/EEC of 22 March 1988, Directive 94/10/EC of 23 March 1994, dok. 94/94 av den 8 juni 1995 – generaldirektorat III – Industri.

Commission communication (86/C 245/05) concerning the non-respect of certain provisions of Council Directive 83/189/EEC of 28 March 1983 laying down a procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations, EGT C 245, 1.10.1986, s. 4.

Commission Report on the operation of Directive 83/189/EEC in 1984, 1985, 1986 and 1987, KOM(88) 722 slutlig.

Commission Report on the operation of Directive 83/189/EEC in 1988 and 1989, KOM(91) 108 slutlig.

Commission report on the operation of Directive 83/189/EEC in 1990 and 1991, KOM(92) 565 slutlig.

Rapport från kommissionen över funktionen hos direktiv 83/189/EEG under år 1992, 1993 och 1994, KOM(96) 286 slutlig.

Rapport från kommissionen till rådet, Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén – Funktionen hos direktiv 98/34/EG 1995-1998, KOM(2000) 429 slutlig.

Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Om utvärdering av tillämpningen av direktiv 98/34/EG på området informationssamhällets tjänster, KOM(2003) 69 slutlig.

Rapport från kommissionen till rådet, Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – Tillämpningen av direktiv 98/34/EG 1999-2001, KOM(2003) 200 slutlig.

Rapport från kommissionen till rådet, Europaparlamentet samt Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – Tillämpningen av direktiv 98/34/EG under perioden 2002–2005, KOM(2007) 125 slutlig.

Rapport från kommissionen till rådet, Europaparlamentet samt Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – Tillämpningen av direktiv 98/34/EG under perioden 2006-2008, KOM(2009) 690 slutlig.

Rapport från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – Tillämpningen av direktiv 98/34/EG under 2009 och 2010, KOM(2011) 853 slutlig.

Rapport från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – Tillämpningen av direktiv 98/34/EG under perioden 2011-2013, COM(2015) 338 final.

Rapport från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tillämpningen av direktiv (EU) 2015/1535 under perioden 2014-2015, COM(2017) 788 final.

Commission communication to the Council on a global approach to certification and testing – quality measures for industrial products, KOM(89) 209 slutlig, EGT C 267, 19.10.1989, s. 3.

Communication from the Commission to the Council and the European Parliament on the broader use of standardisation in Community policy, KOM(95) 412 slutlig, 30.10.1995.

Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om den europeiska strategin för standardisering och det globala informationssamhället, KOM(96) 359 slutlig, 24.7.1996.

Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén – Regelverkets öppenhet inom den inre marknaden för informationssamhällets tjänster – Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om en tredje ändring av direktiv 83/189/EEG om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter, KOM(96) 392 slutlig, 30.8.1996; EGT C 307, 16.10.1996.

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: Utkast till handlingsplan för den inre marknaden, KOM(97) 184 slutlig.

National regulations applicable to products in the internal market – a worrying situation – dokument från kommissionens avdelningar av den 28 februari 1995 – III/2185 final.

Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet – En strategi för tjänster på den inre marknaden, KOM(2000) 888 slutlig, 29.12.2000.

Rapport från kommissionen till rådet och Europaparlamentet – Situationen på den inre marknaden för tjänster – Rapport inom ramen för den första etappen av strategin för tjänster på den inre marknaden, KOM(2002) 441 slutlig, 30.7.2002.

Vade-Mecum to Directive 98/48/EC which Introduces a Mechanism for the Transparency of Regulations on Information Society Services, dok. S-42/98 – EN (def.) – Generaldirektorat III – Industri och generaldirektorat XV – Inre marknaden och finansiella tjänster.

Meddelande från kommissionen av den 20 april 2004 – Att stödja strukturomvandlingarna: En industripolitik för ett utvidgat EU, KOM(2004) 274 slutlig.

Meddelande Inför Europeiska rådets Vårmöte – Att arbeta tillsammans för tillväxt och sysselsättning – Nystart för Lissabonstrategin – Meddelande från ordförande José Manuel Barroso i samråd med viceordförande Günter Verheugen, KOM(2005) 24 slutlig, 2.2.2005.

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén Att förbättra den inre marknaden – bättre möjligheter för individer och företag, COM(2015) 550 final, 28.10.2015.

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén Varupaketet: stärkt förtroende för den inre marknaden COM(2017) 787 final, 19.12.2017.

Arbetsdokument från kommissionens avdelningar som medföljer dokumentrapporten från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tillämpningen av direktiv 98/34/EG från 2011 till 2013, 2015.

Arbetsdokument från kommissionens avdelningar som medföljer dokumentrapporten från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tillämpningen av direktiv (EU) 2015/1535 från 2014 till 2015, av generaldirektoratet för inre marknaden, industri, entreprenörskap samt små och medelstora företag (Europeiska kommissionen), 2017.

III. DOMSTOLENS DOMAR

Dom av den 2 augusti 1993, kommissionen mot Italien, C-139/92, EU:C:1993:346.

Dom av den 1 juni 1994, kommissionen mot Tyskland, C-317/92, EU:C:1994:212.

Dom av den 14 juli 1994, kommissionen mot Nederländerna, C-52/93, EU:C:1994:301.

Dom av den 14 juli 1994, kommissionen mot Nederländerna, C-61/93, EU:C:1994:302.

Dom av den 11 januari 1996, kommissionen mot Nederländerna, C-273/94, EU:C:1996:4.

Dom av den 30 april 1996, CIA Security, C-194/94, EU:C:1996:172.

Dom av den 17 september 1996, kommissionen mot Italien, C-289/94, EU:C:1996:330.

Dom av den 20 mars 1997, Bic-Benelux, C-13/96, EU:C:1997:173.

Dom av den 16 september 1997, kommissionen mot Italien, C-279/94, EU:C:1997:396.

Dom av den 7 maj 1998, kommissionen mot Belgien, C-145/97, EU:C:1998:212.

Dom av den 16 juni 1998, Lemmens, C-226/97, EU:C:1998:296.

Dom av den 11 maj 1999, Albers, C-425/97 till C-427/97 EU:C:1999:243.

Dom av den 3 juni 1999, Colim, C-33/97, EU:C:1999:274.

Dom av den 13 september 2000, kommissionen mot Nederländerna, C-341/97, [EU:C:2000:434](#).

Dom av den 26 september 2000, Unilever, C-443/98, EU:C:2000:496.

Dom av den 12 oktober 2000, Snellers, C-314/98, EU:C:2000:557.

Dom av den 16 november 2000, Donkersteeg, C-37/99, EU:C:2000:636.

Dom av den 15 februari 2001, kommissionen mot Frankrike, C-230/99, EU:C:2001:100.

Dom av den 8 mars 2001, Van der Burg, C-278/99, EU:C:2001:143.

Dom av den 22 januari 2002, Canal Satélite Digital, C-390/99, EU:C:2002:34.

Dom av den 6 juni 2002, Sapod Audic, C-159/00, EU:C:2002:343.

Dom av den 21 april 2005, Lindberg, C-267/03, EU:C:2005:246.

Dom av den 2 juni 2005, Mediakabel, C-89/04, EU:C:2005:348.

Dom av den 8 september 2005, kommissionen mot Portugal, C-500/03, EU:C:2005:515.

Dom av den 8 september 2005, Lidl Italia, C-303/04, EU:C:2005:528.

Dom av den 26 oktober 2006, kommissionen mot Grekland, C-65/05, EU:C:2006:673.

Dom av den 8 november 2007, Schwibbert, C-20/05, EU:C:2007:652.

Dom av den 4 juni 2009, kommissionen mot Grekland, C-109/08, EU:C:2009:346.

Dom av den 15 april 2010, Sandström, C-433/05, EU:C:2010:184.

Dom av den 14 april 2011, Vlaamse Dierenartsenvereniging VZW och Janssens, C-42/10, C-45/10 och C-57/10, EU:C:2011:253.

Dom av den 19 juli 2012, Fortuna m.fl., C-213/11 och C-217/11, EU:C:2012:495.

Dom av den 31 januari 2013, Belgische Petroleum Unie m.fl., C-26/11, EU:C:2013:44.

Dom av den 10 juli 2014, Ivansson m.fl., C-307/13, EU:C:2014:2058.

Dom av den 11 juni 2015, Berlington Hungary m.fl., C-98/14, EU:C:2015:386.

Dom av den 16 juli 2015, UNIC och Uni.co.pel, C-95/14, EU:C:2015:492.

Dom av den 15 oktober 2015, Balázs, C-251/14, EU:C:2015:687.

Dom av den 2 februari 2016, Ince, C-336/14, EU:C:2016:72.

Dom av den 21 april 2016, Beca Engineering, C-285/15, EU:C:2016:295.

Dom av den 13 oktober 2016, M. och S., C303/15, EU:C:2016:771.

Dom av den 27 oktober 2016, James Elliott Construction, C-613/14, EU:C:2016:821.

Dom av den 1 februari 2017, Município de Palmela, C-144/16, EU:C:2017:76.

Dom av den 7 september 2017, Schlyter, C-331/15, EU:C:2017:639.

Dom av den 20 december 2017, Falbert m.fl., C-255/16, EU:C:2017:983.

Dom av den 20 december 2017, Asociación Profesional Elite Taxi, mål C-434/15, EU:C:2017:981.

Dom av den 10 april 2018, kommissionen mot Frankrike, C-320/16, EU:C:2018:221.

Dom av den 26 september 2018, Van Gennip m.fl., C-137/17, EU:C:2018:771.

Dom av den 10 april 2019, Tyskland mot kommissionen, T-229/17, EU:T:2019:236.

Dom av den 12 september 2019, VG Media, mål C-299/17, EU:C:2019:716

Dom av den 19 december 2019, Airbnb Ireland, C-390/18, EU:C:2019:1112.

Dom av den 28 maj 2020, ECO-WIND Construction, C-727/17, EU:C:2020:393.

Dom av den 8 oktober 2020, Admiral Sportwetten m.fl., C-711/19, EU:C:2020:812.

Dom av den 22 oktober 2020, Sportingbet och Internet Opportunity Entertainment, C-275/19, EU:C:2020:856.

Domstolens dom av den 3 december 2020, Star Taxi app, C-62/19, EU:C:2020:980.

IV. ÖVRIGA HANDLINGAR

Europarådets konvention nr 180 om information och samarbete på rättsområdet rörande informationssamhällets tjänster, Moskva den 4 oktober 2001.